

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar samt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen ändras.

Genom ändringarna görs vissa små korrigeringar av sådant som upptäckts i samband med verkställandet av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar efter att lagen trädde i kraft. I propositionen föreslås det bland annat att ersättningen för inkomstbortfall ska fördelas mellan lantbruksföretagaren och den arbetsgivare som betalat honom eller henne lön för sjukdomstid i en sådan situation där lantbruksföretagaren på grund av ett skadefall är arbetsoförmögen både i sitt företagarbete och i det arbete som han eller hon utför i ett anställningsförhållande vid sidan av företagarbete. Den föreslagna fördelningsregeln ska säkerställa att det inte längre kan uppstå en situation där lantbruksföretagaren inte alls får ersättning för inkomstbortfall i fråga om företagverksamheten.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Beredning.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
2.1 Allmänt.....	4
2.2 Ersättning för inkomstbortfall som ska betalas till arbetsgivaren och lantbruksföretagaren.....	5
2.3 Årsarbetsinkomst och inkomstbortfall vid yrkesinriktade studier på heltid.....	6
2.4 Invalidpension som betalas retroaktivt och hur den inverkar på årsarbetsinkomsten..	7
2.5 LPA-dagpenningersättning och OFLAL- eller OlyL-ersättning som ska betalas retroaktivt.....	9
2.6 Extraordinärt ändringssökande och begäran om omprövning.....	10
2.7 Överföring av handläggningen av ett ersättningsärende enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till Olycksfallsförsäkringscentralen till följd av dröjsmål hos försäkringsanstalten.....	10
3 Målsättning	11
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	11
4.1 De viktigaste förslagen.....	11
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	13
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	13
4.2.2 Konsekvenser för arbetsgivarna.....	14
4.2.3 Konsekvenser för den offentliga ekonomin	16
4.2.4 Konsekvenser för verkställigheten.....	16
5 Remissvar	17
6 Specialmotivering	18
6.1 Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	18
6.2 Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.....	23
6.3 Lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen	24
7 Ikraftträdande.....	24
LAGFÖRSLAG	25
1. Lag om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	25
2. Lag om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.....	29
3. Lag om ändring av 9 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkrings-lagen.....	31
BILAGA	32
PARALLELLTEXTER	32
1. Lag om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	32
2. Lag om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.....	39

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Beredning

Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015, nedan OFLAL) trädde i kraft den 1 januari 2016. I lagen föreskrivs det om lantbruksföretagares och stipendiaters rätt att få ersättning på grund av olycksfall i arbetet och på grund av yrkessjukdomar. De uppgifter som hör till verkställigheten av denna lag sköts av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt, vars uppgifter sköts av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA). LPA sköter också verkställigheten av lantbruksföretagarnas och stipendiaternas arbetspensionsförsäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006, nedan LFöPL) samt verkställandet av lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991). Med stöd av den sistnämnda lagen ersätts lantbruksföretagare och stipendiater med dagpenning under den självrisktid för sjukdagpenning som anges i sjukförsäkringslagen (1224/2004, nedan SFL).

Efter att OFLAL trädde i kraft har det upptäckts vissa små ändringsbehov i genomförandet av systemet. Det viktigaste ändringsbehovet hänför sig till när ersättning för inkomstbortfall betalas ut i en situation där en lantbruksföretagare på grund av ett skadefall som ersätts enligt OFLAL är arbetsförmögen både i sitt arbete som lantbruksföretagare och i ett arbete som utförs i ett anställningsförhållande för vilket arbetsgivaren har betalat lantbruksföretagaren lön för sjukdomstiden. Den nuvarande regleringen har i praktiken i vissa situationer lett till att lantbruksföretagare, även om inkomstbortfall har kunnat bevisas, på grund av en skada som ersätts enligt OFLAL inte alls har fått ersättning för inkomstbortfall i fråga om det lantbruksföretagararbete han eller hon försäkrat, eftersom det inte funnits någon ersättning för inkomstbortfall kvar att betala efter att arbetsgivaren har fått det belopp som motsvarar lönen för sjukdomstiden.

Dessutom har ändringsbehov konstaterats i bestämmelserna som gäller årsarbetsinkomst och ersättning för inkomstbortfall när lantbruksföretagaren eller stipendiaten vid tidpunkten för skadan också är studerande på heltid samt i vissa situationer som gäller beviljande av retroaktiv förmån. I bestämmelserna om extraordinärt ändringssökande och omprövning har det också upptäckts punkter som behöver ändras.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. I samband med beredningen hördes LPA, Pensionsskyddscentralen, de viktigaste av arbetsmarknadens centralorganisationer (Akava ry, Finlands Näringsliv rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf och STTK rf) samt aktörer som företräder lantbruksföretagarverksamhet (Maa- ja metsätalousuuttajain Keskusliitto MTK ry och Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf). Yttrande om propositionen begärdes av alla ovannämnda och dessutom av Folkpensionsanstalten, Suomen Kirjailijaliitto r.y., Finlands Skådespelarförbund, Konstnärsgillet i Finland, Olycksfallsförsäkringscentralen, Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto ry och Tieteentekijöiden liitto ry.

Beredningsunderlaget till regeringens proposition finns i den offentliga tjänsten under adressen <https://stm.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskod STM050:00/2019.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Allmänt

En pensionsförsäkring enligt LFöPL (nedan LFöPL-försäkring) är i allmänhet obligatorisk för en lantbruksföretagare vars huvudsakliga sysselsättning är lantbruksföretagande. För en lantbruksföretagare som har LFöPL-försäkring fastställer LPA automatiskt för samma tid och för samma arbete den obligatoriska försäkringen enligt OFLAL mot olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (nedan obligatorisk OFLAL-försäkring).

För stipendiater är LFöPL-försäkringen obligatorisk när stipendium beviljats för arbete som varar i minst fyra månader och det stipendium som är avsett för detta är minst 3 980 euro omvandlat till årsnivån 2020. Ett stipendium som är avsett för arbete som varar mindre än fyra månader kan på vissa villkor försäkras genom att anknyta det till en gällande försäkring. För stipendiater fastställs också vid sidan av försäkringen en OFLAL-försäkring för samma tid.

En lantbruksföretagare som inte omfattas av den obligatoriska LFöPL-försäkringen, och på det sättet inte omfattas av den obligatoriska OFLAL-försäkringen, kan beviljas en frivillig försäkring för arbetstiden mot olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (frivillig OFLAL-försäkring för arbetstiden). I allmänhet är det då fråga om att en lantbruksföretagare bedriver lantbruksföretagarverksamhet, men verksamheten på grund av dess ringa omfattning inte överstiger inkomstgränsen för obligatorisk försäkring enligt LFöPL (3 980 euro 2020) eller att personen på grund av sin ålder inte längre omfattas av obligatorisk LFöPL-försäkring (den obligatoriska försäkringens övre åldersgräns är 67 år). Enligt statistik från LPA är största delen av de som är försäkrade med frivillig försäkring för arbetstiden ganska ålderstigna och deras årsarbetsinkomster i genomsnitt låga. År 2019 var 68 % av de försäkrade över 63 år och 38 % över 68 år. Den genomsnittliga årsarbetsinkomsten för alla försäkrade med frivillig OFLAL-försäkring var 5 350 euro per år 2019.

Både lantbruksföretagare och stipendiater kan också beviljas en frivillig olycksfallsförsäkring för fritiden (frivillig OFLAL-fritidsförsäkring). För att en fritidsförsäkring ska beviljas krävs det att den försäkrade har en gällande OFLAL-försäkring antingen som obligatorisk eller frivillig försäkring. Ungefär 67 % av lantbruksföretagarna och 18 % av stipendiaterna har fritidsförsäkringar.

Ersättning för inkomstbortfall och den årsarbetsinkomst som ska läggas till grund för den

Som ersättning för inkomstbortfall enligt OFLAL betalas dagpenning, olycksfallspension och rehabiliteringspenning. Dagpenning betalas för högst ett år från och med skadefallet och efter det betalas ersättningen för inkomstbortfall som olycksfallspension. Olycksfallspensionen är till sitt belopp mindre än dagpenningen och utgör högst 85 % av den fastställda årsarbetsinkomsten.

Ersättningen för inkomstbortfall enligt OFLAL baserar sig på årsarbetsinkomsten (OFLAL-årsarbetsinkomst) genast från början av ersättningsperioden. Årsarbetsinkomsten bestäms på olika sätt beroende på om det är fråga om en obligatorisk eller en frivillig försäkring. Ersättningen för den obligatoriska försäkringen baserar sig på den försäkrades hela förvärvsverksamhet vid tidpunkten för skadan, dvs. i årsarbetsinkomsten beaktas utöver den arbetsinkomst som bestäms i samband med beviljandet av den försäkrades LFöPL-försäkring för lantbruksföretagar- eller stipendieverksamhet (LFöPL-arbetsinkomst) också inkomster från ett eventuellt parallellt anställningsförhållande och årsarbetsinkomsten för företagaverksamheten enligt lagen om

olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015, nedan OlyL). Ersättningen för inkomstbortfall för en företagare som är försäkrad enligt OlyL baserar sig också från början på årsarbetsinkomsten och motsvarar personens fastställda FöPL-arbetsinkomst.

För de frivilliga försäkringarna bestäms ersättningen för inkomstbortfall däremot endast på basis av den försäkrades lantbruksföretagarverksamhet eller stipendiatens arbete. Som årsarbetsinkomst för lantbruksföretagares frivilliga OFLAL-försäkring för arbetstiden används den årsarbetsinkomst som bestäms på samma sätt som LFöPL-arbetsinkomsten och i den beaktas i motsats till årsarbetsinkomsten för den obligatoriska OFLAL-försäkringen inte andra arbetsinkomster, även om sådana skulle finnas vid tidpunkten för skadan. Årsarbetsinkomsten för en frivillig OFLAL-fritidsförsäkring för lantbruksföretagare och stipendiater är istället det sammanlagda beloppet av årsarbetsinkomsterna för de försäkringar för arbetstiden som gäller vid respektive tidpunkt, dock så att andra arbetsinkomster inte beaktas.

2.2 Ersättning för inkomstbortfall som ska betalas till arbetsgivaren och lantbruksföretagaren

Det är relativt vanligt att lantbruksföretagare vid sidan av lantbruksföretagarverksamheten också har ett arbete som utförs i ett anställningsförhållande. Enligt en undersökning som Pensionsskyddscentralen lät göra 2010 har uppskattningsvis ca 30 % av de försäkrade vid sidan av lantbruksföretagarverksamheten ett arbete som utförs i ett anställningsförhållande. Lantbruksföretagaren kan ha haft det arbete som utförs i ett anställningsförhållande vid sidan lantbruksföretagararbetet redan när skadefallet inträffade eller arbetet i anställningsförhållande kan ha kommit till först senare.

En lantbruksföretagare kan också ha ett sådant parallellt företagarbete som avses i lagen om pension för företagare (1272/2016, FöPL), för vilket han eller hon med tanke på olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har tecknat en frivillig försäkring enligt OlyL.

Om en person som är obligatoriskt försäkrad enligt OFLAL vid tidpunkten för skadan har haft ett arbete som utförs i ett anställningsförhållande är ersättningen för inkomstbortfall för det arbete som utförs i anställningsförhållandet under de första 28 dagarna räknat från skadefallet ett lika stort belopp som den lön för sjukdomstid som arbetsgivaren betalar. Om den skadade på skadedagen är i två eller flera anställningsförhållanden bestäms dagpenningen på basis av varje anställningsförhållande separat. Åt lantbruksföretagaren själv betalas för de första 28 dagarna ersättning på basis av årsarbetsinkomsten enligt OFLAL, som i fråga om en obligatorisk försäkring vid sidan av LFöPL-arbetsinkomst även kan omfatta inkomster av företagarbete som är försäkrat enligt OlyL (FöPL-arbetsinkomst).

Efter de här 28 dagarna baserar sig ersättningen för inkomstbortfall alltid på årsarbetsinkomsten enligt OFLAL som, enligt vad som tidigare nämnts, utöver LFöPL- och FöPL-arbetsinkomst även kan omfatta årsarbetsinkomst från ett arbete som utförs i ett anställningsförhållande. Årsarbetsinkomsten för ett arbete som utförs i ett anställningsförhållande bestäms i enlighet med bestämmelserna i OlyL. Om det för en skada som ersatts enligt OFLAL (OFLAL-skada) beviljas ersättning för inkomstbortfall för tiden efter de första 28 dagarna också i fråga om arbete som utförs i ett anställningsförhållande och arbetsgivaren har betalat lön för sjukdomstid, betalas ersättningen till fullt belopp åt arbetsgivaren på basis av OFLAL-årsarbetsinkomsten för den lön som arbetsgivaren betalat upp till maximibeloppet för ersättningen för inkomstbortfall. Det här kan leda till att det inte finns något kvar av ersättningen för inkomstbortfall för OFLAL-skadan att betala ut åt lantbruksföretagaren, även om inkomstbortfall i lantbruksföretagarverksamheten kan påvisas. En sådan situation kan uppstå i synnerhet i fråga om obligatorisk försäk-

ring för arbetstiden när arbetet i anställningsförhållande har påbörjats först senare och man därför inte i den OFLAL-årsarbetsinkomst som används som grund för ersättningen för inkomstbortfall beaktat andra inkomster än den inkomst av lantbruksföretagarverksamhet som fanns vid tidpunkten för skadan. Situationerna är i praktiken sällsynta, men när de den nuvarande regleringen tillämpas leder den till en oändamålsenlig situation. Försäkringen är tänkt att ersätta lantbruksföretagaren uttryckligen för de förluster som olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar orsakar lantbruksföretagarverksamheten.

De frivilliga OFLAL-försäkringarna är sådana som den försäkrade själv frivilligt tecknar. I fråga om dessa försäkringar har man i den årsarbetsinkomst som används som grund för ersättningen för inkomstbortfall, till skillnad från den obligatoriska försäkringen, inte beaktat andra inkomster än inkomsten från det försäkrade arbetet. För de frivilliga försäkringarna gäller inte heller regeln om de 28 dagarna som nämns ovan, vilket i fråga om de första 28 dagarna skulle trygga ersättning för inkomstbortfall i den försäkrades lantbruksföretagararbete. Den nuvarande regleringen kan leda till en situation där den försäkrade själv inte får någon ersättning alls för inkomstbortfall efter att den ersättning som motsvarar lönen för sjukdomstiden betalats till arbetsgivaren. I fråga om lantbruksföretagares frivilliga OFLAL-försäkring för arbetstiden innebär förfarandet i praktiken alltid att det inte återstår något att betala, eftersom försäkringens genomsnittliga årsarbetsinkomst för befolkningen i arbetsför ålder (18–62-åringar) är låg. I fråga om försäkringar för fritiden är årsarbetsinkomsten oftast högre.

Enligt det etablerade tillämpningsförfarandet i fråga om ersättning för inkomstbortfall som beviljas på basis av en obligatorisk försäkring som gällde innan OFLAL trädde i kraft fick arbetsgivaren för tiden efter de 28 dagarna samma relativa andel av ersättningen för inkomstbortfall som motsvarade den andel av årsarbetsinkomsten som samlats inom anställningsförhållandet i proportion till hela årsarbetsinkomsten. I fråga om frivilliga försäkringar som den försäkrade själv tecknat tillämpades inga bestämmelser alls om arbetsgivarens rätt att själv få en ersättning som motsvarar lönen för sjukdomstiden. Det här grundade sig på att den årsarbetsinkomst som används som grund för ersättningen för inkomstbortfall inte kunde omfatta andelen för arbetet i anställningsförhållande och även på att det är fråga om en ersättning som grundar sig på en frivillig försäkring. Vid beredningen av den nya OFLAL var avsikten inte att ändra ovan nämnda tillämpningspraxis.

De beskrivna situationerna kan uppstå också i fråga om stipendiater när det gäller obligatorisk försäkring för arbetstiden och frivillig fritidsförsäkring, även om stipendiaterna lidit endast få skador på årsnivå.

Om ersättningen för den försäkrade efter de 28 dagarna blivit mycket liten eller om det inte alls funnits något kvar att betala ut efter den ersättning för lön för sjukdomstid som betalats till arbetsgivaren har den försäkrade kunnat ansöka om ersättning från sjukförsäkringssystemet. Förfarandet kan dock inte anses ändamålsenligt, eftersom det är fråga om arbetsförmåga i den verksamhet för vilken OFLAL-försäkringen har tecknats. Den dagpenning som beviljas ur sjukförsäkringssystemet motsvarar inte heller i alla situationer det belopp som ersättningen för inkomstbortfall för den motsvarande tiden skulle vara enligt OFLAL.

2.3 Årsarbetsinkomst och inkomstbortfall vid yrkesinriktade studier på heltid

Ett skadefall som ska ersättas enligt OFLAL kan inträffa när den försäkrade studerar på heltid vid sidan av ett arbete som försäkras med en obligatorisk OFLAL-försäkring och skadas i detta arbete. Då kan den försäkrade få ersättning för inkomstbortfall för både den OFLAL-försäkrade verksamheten och för hinder att studera på heltid. Ersättningen för inkomstbortfall baserar sig också i detta fall alltid på årsarbetsinkomsten. Som årsarbetsinkomst för en studerande på heltid

RP 181/2020 rd

räknas förutom den obligatoriska försäkringens OFLAL-årsarbetsinkomst också den årsarbetsinkomst för en studerande på heltid som avses i OLyL. Den sistnämnda är det belopp som personen efter att ha utexaminerats sannolikt skulle ha tjänat vid tidpunkten för skadefallet med tre års arbetserfarenhet i ett arbete som motsvarar personens yrke.

Enligt OFLAL betalas ersättning för inkomstbortfall på grund av hinder att studera åt en lantbruksföretagare eller stipendiat som studerar på heltid dock först 28 dagar efter skadefallet. Om skadan väsentligen hindrar studierna betalas ersättningen enligt full arbetsförmåga. Om skadan däremot endast i betydande grad begränsar studierna betalas som ersättning hälften av ersättningen enligt full arbetsförmåga. Om ersättning för inkomstbortfall betalas för hinder för att studera ersätts bortfall av arbetsinkomst inte längre separat. Därmed beräknas inkomstbortfall under de första 28 dagarna endast i fråga om arbetsinkomster och hinder för att studera ges då inte någon betydelse.

De nuvarande bestämmelserna är oklara i fråga om vilka arbetsinkomster som iakttas de första 28 dagarna vid beräkningen av inkomstbortfall och å andra sidan hur ersättningen för inkomstbortfall utformas efter denna tidpunkt när hinder för att studera tas med i beräkningen. Oklarheterna beror på att ersättningen för inkomstbortfall enligt OFLAL, till skillnad från i OLyL, redan från början baserar sig på årsarbetsinkomsten och det i OFLAL-årsarbetsinkomsten för den obligatoriska försäkringens ingår andra arbetsinkomster än inkomster av ett arbete försäkrat enligt OFLAL. Till följd av oklarheterna i bestämmelserna har LPA i fråga om den studerandes årsarbetsinkomst tillämpat en förmånligare tolkning för den försäkrade och i fråga om de 28 dagarna i årsarbetsinkomsten också beaktat hinder för att studera.

2.4 Invalidpension som betalas retroaktivt och hur den inverkar på årsarbetsinkomsten

Enligt OFLAL fastställs automatiskt för lantbruksföretagare och stipendiater som har LFöPL-försäkring också den obligatoriska försäkringens enligt OFLAL för samma tid och för samma arbete. Om LFöPL-försäkringens upphör eller dess giltighet avbryts, upphör eller avbryts också OFLAL-försäkringens.

Enligt LFöPL fastställs som arbetsinkomst för lantbruksföretagare och stipendiater som är berättigade till invalidpension räknat från pensionsfallet den arbetsinkomst som svarar mot hans eller hennes lantbruksföretagarverksamhet enligt denna lag. Försäkringens för lantbruksföretagare och stipendiater upphör att gälla om det på basis av lantbruksföretagarens meddelande eller någon annan utredning framgår att lantbruksföretagaren har upphört med sin i denna lag avsedda lantbruksföretagarverksamhet eller om han eller hon i övrigt inte längre är försäkringsskyldig (till exempel om LFöPL-arbetsinkomsten efter justeringen är lägre än den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten, som 2020 är 3 980 euro). Efter att ha fått utredning kan LPA avsluta försäkringens retroaktivt från den tidpunkt vid vilken villkoren för försäkring inte längre uppfylldes.

Om lantbruksföretagare och stipendiater blir arbetsförmögna på ett sätt som berättigar till invalidpension enligt LFöPL och på grund av arbetsförmågan inte längre är försäkringsskyldiga enligt LFöPL gäller ersättningsskyldigheten enligt OFLAL endast om en skada som avses i OFLAL skett innan 30 dagar förflutit från det att den skadade har fått uppgiften om det beslut som gäller beviljande av pension från pensionsanstalten eller den instans där ändring söktes. Enligt OFLAL bestäms årsarbetsinkomsten i fråga om en sådan person med iakttagande av de principer som föreskrivs för fastställande eller justering av LFöPL-arbetsinkomst.

RP 181/2020 rd

I tillämpningsförfarandet för OFLAL har det förekommit fall där en person retroaktivt har beviljats invalidpension och pensionsfallet infallit under tiden före OFLAL-skadan så att ersättningsrätten med stöd av den ovannämnda bestämmelsen fortfarande kvarstår. Den retroaktiva invalidpensionens inverkan på den redan fastställda OFLAL-årsarbetsinkomsten har visat sig vara problematisk. I tillämpningsförfarandet för LFöPL, i fråga om fall som gäller retroaktivt beviljad invalidpension, justeras också arbetsinkomsten enligt LFöPL retroaktivt räknat från pensionsfallet. Justering av arbetsinkomsten har i praktiken varit en förutsättning för att invalidpension kunnat beviljas. Den retroaktiva justeringen av arbetsinkomsten har antingen lett till att man varit tvungen att retroaktivt i sin helhet avsluta LFöPL-försäkringen, eftersom förutsättningarna för försäkringsskyldigheten inte längre uppfylls när arbetsinsatsen understiger inkomstgränsen enligt LFöPL, eller att man ändrat försäkringen genom att sänka arbetsinkomsten, om arbete vid sidan av pensionen fortsätter men med en mindre arbetsinsats. Det går inte att vid sidan av invalidpension räknat från pensionsfallet ha samma arbetsinkomst som tidigare.

Eftersom den årsarbetsinkomst som används som grund för ersättning för inkomstbortfall enligt OFLAL nästan alltid baserar sig på arbetsinkomsten enligt LFöPL vid tidpunkten för skadan har en retroaktiv åtgärd gällande LFöPL-försäkringen lett till att den redan ersatta skadan enligt OFLAL och årsarbetsinkomsten enligt den har behövt avgöras på nytt och den redan fastställda årsarbetsinkomsten korrigerats. Problemet gäller lantbruksföretagares och stipendieters obligatoriska försäkring för arbetstiden och de frivilliga fritidsförsäkringar som hänför sig till den obligatoriska försäkringen för arbetstiden. Om det däremot är fråga om en skada som omfattas av den frivilliga försäkringen för arbetstiden och lantbruksföretagaren beviljas retroaktivt invalidpension justeras årsarbetsinkomsten inte retroaktivt enligt OFLAL.

I praktiken har ett nytt avgörande av en skada som avses i OFLAL förutsatt att LPA ansöker om undanröjande av ett tidigare lagakraftvunnet eller flera tidigare lagakraftvunna beslut hos bevärnsnämnden för olycksfallsärenden och när ett positivt beslut från den instansen mottagits har grundlöst betalad ersättning kunnat återkrävas av den skadade. Om ersättningen betalats till för stort belopp ska den grundlöst betalda ersättningen enligt bestämmelserna i OFLAL i princip återkrävas, men återkravet kan på vissa grunder helt eller delvis slopas. Ersättningar för inkomstbortfall som har grundat sig på läget vid tidpunkten för skadan återkrävs som överbetalning till den del den tidigare fastställda årsarbetsinkomsten överstiger den årsarbetsinkomst som fastställs retroaktivt för en person med anledning av beviljande av invalidpension.

Den nuvarande regleringen är oklar och delvis bristfällig i fråga om hur årsarbetsinkomsten bestäms i de nämnda situationer som gäller retroaktivt invalidpension. Bristfällig på det sättet att den nuvarande bestämmelsen om årsarbetsinkomst inte specifikt beaktar retroaktivt invalidpension i en situation där LFöPL-arbetsinkomsten minskas retroaktivt medan försäkringen i övrigt fortsätter. Det är också oklart hur bestämmelsen om minimibelopp av årsarbetsinkomst i OFLAL ska tillämpas i situationer där arbetsinkomsten till följd av en retroaktiv justering understiger minimibeloppet av årsarbetsinkomst enligt OFLAL. Enligt OFLAL ska årsarbetsinkomsten inte höjas om den skadade vid tidpunkten för skadefallet fick ålders- eller invalidpension. Tillämpligheten av bestämmelsen om minimibelopp av årsarbetsinkomst har betydelse för hur mycket ersättning som återkrävs.

Att retroaktivt sänka OFLAL-årsarbetsinkomsten kan också leda till en ny bedömning av själva nedsättningen i arbetsförmågan, eftersom man vid bedömningen av nedsättningen i arbetsförmågan beaktat den OFLAL-årsarbetsinkomst som gällde vid tidpunkten för skadan. Det är vanligt särskilt bland lantbruksföretagare att nedsättningen i arbetsförmågan blir partiell och det förekommer ofta situationer där lantbruksföretagaren också haft arbete som utförs i ett anställningsförhållande vid sidan av företagareverksamheten. Om årsarbetsinkomsten från den försäkrades LFöPL-verksamhet ändras i efterhand kan detta medföra ett behov av att också ändra en

RP 181/2020 rd

redan bestämd procent av arbetsförmåga, eftersom inkomstbortfallet i fråga om lantbruksföretagarverksamheten bedöms på basis av LFöPL-arbetsinkomsten. Då måste procenten arbetsförmåga också ändras retroaktivt genom ett rättelsebeslut.

Den skadade har också svårt att förstå en retroaktiv ändring av ersättningsnivån (årsarbetsinkomsten) eller till och med av procenten arbetsförmåga för en redan ersatt skada till följd av invalidpension som senare beviljas honom eller henne, eventuellt flera år efter skadefallet. Den skadade har intygat sin arbetsinsats vid tidpunkten för skadan enligt den då gällande LFöPL-arbetsinkomsten och han eller hon kan inte på förhand veta om eller vid vilken tidpunkt han eller hon kommer att beviljas invalidpension.

Också med tanke på sammanjämkningen av invalidpension och OFLAL-ersättning kan den nuvarande situationen inte anses vara ändamålsenlig, eftersom det vid utbetalning av retroaktiv invalidpension och sammanjämkning av en förstahandsersättning enligt OFLAL kommer att dras av en för stor OFLAL-ersättning från invalidpensionen. Situationen kan rättas till i efterhand, men det kan göra processen komplicerad.

I fråga om försäkringspremier ska de försäkringspremier som betalats till för stort belopp återbetalas från och med pensionsfallet om LFöPL-försäkringen upphör retroaktivt vid pensionsfallet. Om försäkringen fastställs med en lägre arbetsinkomst från och med pensionsfallet korrigeras försäkringspremierna enligt den nya arbetsinkomsten från och med pensionsfallet och då återbetalas skillnaden mellan de försäkringspremier som baserar sig på den gamla och på den nya arbetsinkomsten.

2.5 LPA-dagpenning ersättning och OFLAL- eller OlyL-ersättning som ska betalas retroaktivt

Enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen ersätts lantbruksföretagare och stipendiater för arbetsförmåga på grund av sjukdom med dagpenning under den självrisktid för sjukdagpenning som anges i 8 kap. 7 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen (1224/2004). Enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen har lantbruksföretagare och stipendiater inte rätt till dagpenning under självrisktiden (LPA-dagpenning), om de för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga har rätt till ersättning för inkomstbortfall enligt OFLAL eller ersättning enligt OlyL, trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller någon annan lag, och om inkomsten av lantbruksföretagarverksamheten eller stipendiatens arbete beaktas då ersättningens storlek bestäms.

I verkställandet uppstår för tillfället situationer där ersättning enligt ovan nämnda andra lagar beviljas efter att LPA-dagpenningen redan har beviljats och betalats ut. Det är vanligen fråga om en retroaktiv ersättning som beviljats med stöd av OFLAL eller OlyL.

I OFLAL och OlyL finns inga bestämmelser om att LPA-dagpenningen kan dras av från retroaktiv ersättning som betalas till den skadade med stöd av OFLAL eller OlyL. I lagarna finns det inte heller någon bestämmelse om att ersättning i fall där den ersättning som betalas retroaktivt enligt OFLAL eller OlyL kan betalas till LPA i stället för till den skadade på grund av att LPA tidigare betalat ut LPA-dagpenning för samma tid och på grund av samma arbetsförmåga.

På grund av ersättning som beviljats retroaktivt har förmånstagaren i allmänhet fått ett för stort belopp av ersättning. Enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen är utgångspunkten att LPA ska återkräva den dagpenning som betalats

utan grund, om någon utan grund fått dagpenning enligt lagen eller fått mer än vad som föreskrivs. Före återkravet ska det felaktiga beslutet dock omprövas. En rättelse av ett beslut till förmånstagarens nackdel förutsätter enligt förvaltningslagen att förmånstagaren samtycker till rättelsen. Om förmånstagaren inte ger sitt samtycke till att beslutet rättas är det möjligt att rätta beslutet endast genom ett förfarande för undanröjande av lagakraftvunna beslut. Då gör LPA en ansökan om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut hos besvärnsnämnden för olycksfallsärenden. Ett beslut kan undanröjas om det grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt. Om förmånstagaren retroaktivt för samma tid och på grund av samma arbetsoförmåga har fått en förmån enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen som utgör ett hinder, uppfylls i allmänhet grunden för undanröjande av beslutet. LPA kan dock meddela ett beslut om återkrav först när ett positivt beslut av besvärnsinstansen gällande LPA:s ansökan om undanröjande vunnit laga kraft.

Förfarandet för undanröjande är administrativt onödigt tungt och långvarigt för att rätta ett beslut i en situation i fråga om ersättning som beviljats retroaktivt. Det är också dyrt i förhållande till det för stora belopp av ersättning som betalats ut. År 2019 var det genomsnittliga beloppet av LPA-dagpenning 49 euro per dag och det betalades i genomsnitt i sju dagar. LPA-dagpenningen finansieras helt och hållet med statsmedel.

2.6 Extraordinärt ändringssökande och begäran om omprövning

Med bestämmelser om omprövning av ett lagakraftvunnet beslut föreläggs försäkringsanstalten att handlägga ett ärende på nytt om nya uppgifter lämnas i fråga om ärendet. Försäkringsanstalten kan då utan hinder av det tidigare lagakraftvunna beslutet bevilja en förvägrad ersättning eller bevilja ersättningen till ett större belopp än tidigare. Besvärnsinstanser kan också tillämpa motsvarande förfarande när de handlägger ärenden som gäller ändringssökande.

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut är däremot i fråga om socialförsäkringsärenden ett förfarande som motsvarar återbrytande av ett extraordinärt ändringssökande enligt förvaltningsprocessen. I fråga om ärenden som gäller olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar ansöker man om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut hos besvärnsnämnden för olycksfallsärenden. Om det är fråga om ett beslut av besvärnsnämnden för olycksfallsärenden eller av försäkringsdomstolen ansöker man om undanröjande av beslutet hos försäkringsdomstolen.

Enligt de nuvarande bestämmelserna i OFLAL tillämpas bestämmelserna om omprövning av ett lagakraftvunnet beslut och undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut endast i fråga om beslut av lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt. När OFLAL reviderades var detta dock inte meningen utan tanken var att bestämmelserna om omprövning och undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut skulle gälla också beslut som meddelats av besvärnsnämnden för olycksfallsärenden och av försäkringsdomstolen precis som tidigare.

2.7 Överföring av handläggningen av ett ersättningsärende enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till Olycksfallsförsäkringscentralen till följd av dröjsmål hos försäkringsanstalten

I 153 § i OlyL föreskrivs det om överföring av ett ersättningsärende till Olycksfallsförsäkringscentralen till följd av dröjsmål hos försäkringsbolaget. Enligt bestämmelsen kan den skadade eller förmånstagaren ansöka hos Olycksfallsförsäkringscentralen om att handläggningen av ersättningsärendet ska överföras till centralen, om försäkringsbolaget inte har inlett utredningen av ett ersättningsärende inom den tid som anges i 119 § eller meddelat ett beslut inom den tid som anges i 127 §. I bestämmelsen föreskrivs det inte längre separat, till skillnad från i den tidigare lagen om olycksfallsförsäkring (1026/1981), att betalningen av ersättningen överförs

på Olycksfallsförsäkringscentralen om försäkringsanstalten inte har betalat den ersättning som grundar sig på beslutet inom den tid som anges i lagen. I OlyL finns inte längre en tidsfrist på 14 dagar för att betala ersättning, utan enligt OlyL ska försäkringsanstalten betala en ersättning som grundar sig på dess beslut utan dröjsmål. Det föreskrivs separat om tidsfristen för meddelande av beslut. Vid beredningen av OlyL bedömde man att det varken är möjligt eller nödvändigt att överföra endast betalningen av en ersättning till Olycksfallsförsäkringscentralen utan en fördröjning i det beslut som gäller ersättningen. Den nuvarande regleringen beaktar dock inte en situation där en ersättningspost som betalas tills vidare eller för viss tid inte har betalats på det sätt som föreskrivs i 135 §. Själva beslutet om rätt till ersättning har i allmänhet meddelats redan tidigare och inom utsatt tid.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att åtgärda vissa brister i bestämmelserna som upptäckts i verkställandet av OFLAL efter att den nya lagen trädde i kraft den 1 januari 2016. I en del av förslagen är det närmast fråga om preciseringar av teknisk natur i den nuvarande lagstiftningen. De förslag som gäller fördelningen av ersättning för inkomstbortfall och retroaktiva förmåner är däremot mer principiella förslag med syftet att åtgärda de oändamålsenliga situationer som kan uppstå för de försäkrade inom ramen för den nuvarande lagstiftningen. I förslaget om fördelning av ersättningen för inkomstbortfall eftersträvas en lösning som bättre än i den nuvarande regleringen tryggar också den försäkrades ställning men fortfarande beaktar även arbetsgivarens ställning som utbetalare av lön för sjukdomstid.

Ändringen av bestämmelserna i OlyL om att överföra handläggningen av ersättningsärenden till Olycksfallsförsäkringsanstalten på grund av försäkringsanstaltens dröjsmål, syftar till att säkerställa att bestämmelserna också omfattar situationer där en enskild ersättningspost som ska betalas upprepade gånger fördröjs.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Ersättning för inkomstbortfall som ska betalas till arbetsgivaren och lantbruksföretagaren

Det föreslås att OFLAL ändras så att den ersättning för inkomstbortfall som betalas i fråga om en verksamhet som är obligatoriskt försäkrad enligt OFLAL ska fördelas mellan den arbetsgivare som betalat lön och den skadade. Fördelningen görs endast om den skadade vid betalningstidpunkten för ersättningen för inkomstbortfall har en OFLAL-försäkring för arbetstiden som är i kraft, vilket visar att det över huvud taget finns grunder för att ersätta inkomstbortfall för verksamheten i fråga. Med betalningstidpunkt avses den tidpunkt från och med vilken ersättning för inkomstbortfall ska betalas. Fördelningen görs så att den årsarbetsinkomst som bestäms enligt OFLAL omvandlad till månadsnivå jämföras med den lön som arbetsgivaren betalar. Då fördelas ersättningen för inkomstbortfall i proportion till årsarbetsinkomsten enligt OFLAL och de löner som arbetsgivaren betalar så att den försäkrade i alla situationer får en andel av ersättningen för inkomstbortfall på basis av den verksamhet som är försäkrad enligt OFLAL. Eftersom syftet med den obligatoriska OFLAL-försäkringen är att också täcka inkomstbortfall till följd av en skadehändelse i en företagarkerksamhet som försäkrats enligt OlyL, ska också FöPL-arbetsinkomsten beaktas i fördelningen och därmed också förutsätta att försäkringen enligt OlyL för verksamheten i fråga är i kraft vid tidpunkten för fördelningen. Det finns en liknande fördelningsregel i fråga om dagpenningförmåner enligt SFL.

RP 181/2020 rd

Fördelningen av ersättningen för inkomstbortfall mellan arbetsgivaren och den person som skadats föreslås inte tillämpas på lantbruksföretagares frivilliga försäkringar för arbetstiden och inte heller på lantbruksföretagares och stipendiaters frivilliga fritidsförsäkringar.

Årsarbetsinkomst och ersättning för inkomstbortfall vid yrkesinriktade studier på heltid

Det föreslås att bestämmelserna i OFLAL om årsarbetsinkomst och ersättning för inkomstbortfall vid yrkesinriktade studier på heltid justeras så att det tydligare framgår av dem hur ersättningen för inkomstbortfall bestäms när den försäkrade studerar på heltid vid sidan av ett arbete som försäkras med en obligatorisk försäkring enligt OFLAL och personen skadas i detta arbete. Ersättning för inkomstbortfall ska för de första 28 dagarna betalas endast på basis av inkomstbortfallet i fråga om det arbete som är försäkrat i enlighet med OFLAL. Den ersättning för inkomstbortfall som betalas för tiden efter detta ska omfatta inkomstbortfall både vid hinder att studera på heltid och vid arbetsoförmåga i fråga om ett arbete försäkrat i enlighet med OFLAL. Om ersättning för inkomstbortfall betalas för hinder att studera på heltid beaktas inte bortfall av någon annan inkomst än inkomster för det arbete som försäkrats enligt OFLAL.

Invalidpension som betalas retroaktivt och hur den inverkar på årsarbetsinkomsten

Det föreslås att bestämmelserna i OFLAL ändras så att en retroaktivt beviljad invalidpension för lantbruksföretagare eller stipendiater enligt arbetspensionslagarna och de justeringar av personens LFöPL-försäkring och LFöPL-arbetsinkomst som görs i samband med den inte retroaktivt påverkar den årsarbetsinkomst som redan fastställts för personen till följd av en OFLAL-skada, utan att årsarbetsinkomsten fortfarande ska vara den samma som fastställts med stöd av bestämmelserna i OFLAL vid tidpunkten för skadan.

LPA-dagpenning ersättning och OFLAL- eller OlyL-ersättning som ska betalas retroaktivt

Till lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen föreslås det att det fogas en bestämmelse som gör det möjligt att ompröva ett LPA-dagpenningsbeslut utan förmånstagarens godkännande eller utan förfarande för undanröjande i en situation där förmånstagaren retroaktivt för samma tid på grundval av samma arbetsoförmåga har beviljats en förmån som utgör ett hinder för LPA-dagpenning. Det finns liknande bestämmelser, med undantag för primära förmåner, på andra ställen i lagstiftningen om förmåner som gäller socialförsäkring, till exempel i 140 a § i lagen om pension för arbetstagare.

Eftersom de retroaktiva förmåner som utgör hinder för LPA-dagpenning oftast är ersättningar enligt OFLAL och OlyL föreslås det att det till dessa lagar samtidigt fogas en bestämmelse med stöd av vilken försäkringsanstalten när den beviljar retroaktiv ersättning direkt kan beakta det belopp av LPA-dagpenning som tidigare betalats till den skadade. På det sättet undviks senare återkrav. När man beaktar att LPA verkställer både lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen och OFLAL är det föreslagna förfarandet särskilt i fråga om retroaktiv OFLAL-ersättning ett ändamålsenligt förfarande också med tanke på verkställigheten. Verkställandet av OlyL underlättas av att LPA-dagpenningförmånen syns i inkomstregistret från och med 2021. I anknytning till ärendehelheten bör man också lägga till ett omnämnande om utbetalning av LPA-dagpenningförmån till LPA i förteckningen över företrädesordning enligt OFLAL och OlyL. Eftersom LPA-dagpenningen är en liknande förmån som dagpenningen för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen är det naturligt att förmånens företrädesordning är den samma som för andra förmåner enligt sjukförsäkringslagen.

Om förmånstagaren retroaktivt har fått någon annan förmån som utgör ett hinder för LPA-dagpenning än ersättning enligt OlyL eller OFLAL, ska återkravet liksom på nuvarande sätt riktas

till förmånstagaren. De här situationerna har dock i praktiken varit sällsynta. Ändringarna i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen gör det möjligt att ompröva ett beslut med ett enklare och snabbare förfarande utan att förmånstagarens rättsskydd äventyras.

Överföring av handläggningen av ett ersättningsärende enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar till Olycksfallsförsäkringscentralen till följd av dröjsmål hos försäkringsbolaget

Det föreslås att bestämmelsen i OlyL om överföring av handläggningen av ett ersättningsärende till Olycksfallsförsäkringscentralen preciseras så att ett ersättningsärende på ansökan ska överföras till Olycksfallsförsäkringscentralen också när utbetalningen av en fortlöpande ersättning inte har gjorts på det sätt som föreskrivs i 135 §.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för försäkringstagarnas och de försäkrades ställning

Enligt LPA:s statistik fanns det i slutet av 2019 sammanlagt 55 113 obligatoriska försäkringar för arbetstiden i fråga om lantbruksföretagare och 3 225 i fråga om stipendiater. Bland lantbruksföretagare fanns det 23 981 frivilliga försäkringar för arbetstiden. Lantbruksföretagarna hade sammanlagt 52 063 frivilliga fritidsförsäkringar och stipendiaterna 573.

Bland lantbruksföretagare inträffade år 2019 sammanlagt 4 198 skador under arbetstiden. Merparten av dem (3 678 skador) inträffade i ett arbete som var försäkrat med obligatorisk försäkring. Bland lantbruksföretagare inträffade år 2019 sammanlagt 824 skador på fritiden. Bland stipendiater inträffade det endast få skador år 2019: 21 skador i arbetet och 9 skador på fritiden.

Fördelningen av ersättning för inkomstbortfall mellan arbetsgivaren och den OFLAL-försäkrade på det föreslagna sättet är aktuell i de fall som gäller obligatorisk OFLAL-försäkring där ersättning betalas efter de första 28 dagarna efter skadefallet. För tiden före detta får arbetsgivaren den ersättning som motsvarar lönen för sjukdomstiden på samma sätt som i nuläget. Den försäkrade får också på samma sätt som i nuläget för den här tiden dagpenningersättning för bortfall i fråga om ett arbete försäkrat enligt OFLAL på basis av OFLAL-årsarbetsinkomsten. I praktiken gäller ändringen ett litet antal fall, eftersom de flesta perioderna av arbetsoförmåga förblir kortare än 28 dagar. Och det finns alltså få fall där ersättning för inkomstbortfall ska betalas till arbetsgivaren efter 28 dagar. Enligt LPA:s statistik från 2019 fanns det endast 64 fall. I fem av dessa fall har den försäkrade blivit helt utan ersättning. På individnivå innebär fördelningen av ersättningen för arbetsinkomstbortfall på det föreslagna sättet dock att den försäkrade i fortsättningen alltid kan få någon form av ersättning för inkomstbortfall i den verksamhet som försäkrats enligt OFLAL och att det därmed inte som i nuläget kan gå så att den försäkrade blir helt utan ersättning.

Även om ersättningen i fortsättningen delas med arbetsgivaren betyder det inte att den försäkrade nödvändigtvis i samtliga fall i fortsättningen får ersättning för inkomstbortfall till fullt belopp för den verksamhet som försäkrats enligt OFLAL, eftersom det inte föreslås några ändringar i bestämningsgrunderna för ersättning för inkomstbortfall i OFLAL. Med andra ord höjs beloppet av ersättning inte, utan det är fråga om fördelning av samma ersättningsbelopp. De försäkrade kan därmed även efter ändringarna bli tvungna att ansöka om ersättning för en del

av inkomstbortfallet via sjukförsäkringssystemet, men det är inte fråga om en lika stor del som för närvarande.

Den ändring enligt vilken ersättning för inkomstbortfall i fråga om frivilliga OFLAL-försäkringar i fortsättningen ska betalas endast till den försäkrade bekräftar försäkringsprincipen och förhindrar sådana oändamålsenliga situationer, som möjliggörs av den nuvarande regleringen, där den försäkrade inte alls får ersättning för inkomstbortfall eller endast får en mycket liten ersättning från en försäkring som han eller hon frivilligt har tecknat. Under 2019 förekom det 22 fall där ersättning för inkomstbortfall betalades till arbetsgivaren för skador som ersätts med frivilliga försäkringar. Av dem var det i ett fall fråga om ersättning för inkomstbortfall som beviljas från en frivillig försäkring för arbetstiden och i 21 fall fråga om fritidsförsäkring. Av dessa blev sju personer som var försäkrade med frivilliga fritidsförsäkringar helt utan ersättning för inkomstbortfall.

De föreslagna ändringarna, enligt vilka en retroaktivt beviljad invalidpension enligt arbetspensionslagarna inte retroaktivt ska påverka den årsarbetsinkomst som fastställts för en lantbruksföretagare eller stipendiat på grund av en skada enligt OFLAL, förbättrar likaså lantbruksföretagarnas och stipendiaternas ställning när de kan lita på att grunderna för ersättningen inte ändras och att det inte uppstår överraskande situationer i fråga om återkrav. Den här typen av situationer uppstår enligt LPA färre än 10 gånger per år, men när situationerna i fråga om återkrav realiserar kan de ha betydande konsekvenser för en enskild försäkrads ekonomiska ställning.

Överraskande situationer i fråga om återkrav undviks också genom de föreslagna ändringar som gäller LPA-sjukdagpenning och ersättning för inkomstbortfall enligt OFLAL och OlyL som betalas retroaktivt för samma tid och på grundval av samma arbetsoförmåga. Enligt LPA:s bedömning förekommer det uppskattningsvis ca 140 fall per år där dagpenning enligt OFLAL beviljats retroaktivt efter ett beslut om LPA-dagpenning. Som helhet handlar det om få fall, men situationerna kan ha betydande konsekvenser på individnivå.

Försäkringstagarna finansierar de totala kostnaderna för OFLAL-systemet med de försäkringspremier som de betalar. Av de totala kostnaderna finansieras 37,3 % direkt med försäkringspremier. De föreslagna ändringarna påverkar inte försäkringstagarnas försäkringspremieandelar. Orsaken till detta är att det vid fördelningen av ersättningen för inkomstbortfall mellan arbetsgivaren och den försäkrade är fråga om en omfördelning av ersättningarna och att de andra förslagen är preciseringar av teknisk natur i den nuvarande lagstiftningen. Utgifterna för ersättningar i fråga om fritidsförsäkringarna finansieras i sin helhet med de försäkrades medel. Ändringen av informationssystemen beräknas medföra kostnader på ca 100 000 euro för LPA och ska omfattas av normen gällande skäligena kostnader i OFLAL-systemet, vilket inte heller orsakar extra kostnader för försäkringstagarna.

Ändringsförslaget gällande OlyL i fråga om att överföra ett ersättningsärende till Olycksfallsförsäkringscentralen när en fortlöpande betalning fördröjs tryggar den skadades ställning till exempel vid insolvens hos försäkringsanstalten.

4.2.2 Konsekvenser för arbetsgivarna

Som det konstaterats finns det enligt LPA:s statistik för 2019 sammanlagt endast 64 fall där ersättning för inkomstbortfall betalades till arbetsgivaren för tiden efter de 28 första dagarna. Alla dessa hänförde sig till den obligatoriska försäkringen enligt OFLAL. Det betalades ut ca 230 000 euro i ersättningar till arbetsgivare. Om ersättningen fördelats så som det föreslås i propositionen hade arbetsgivarnas sammanlagda andel varit ca 205 000 euro. I och med fördel-

RP 181/2020 rd

ningsregeln blir arbetsgivarnas andel därmed ca 25 000 euro mindre i jämförelse med den nuvarande regleringen. Det här beloppet är fördelat mellan ca 60 arbetsgivare, eftersom den skadade i nästan alla dessa fall hade endast en arbetsgivare.

För en enskild arbetsgivares del kan man utgående från de exempelkalkyler som LPA låtit göra bedöma att även om ersättningen delas efter 28 dagar får arbetsgivaren i regel en ersättning som motsvarar lönen för sjukdomstid från OFLAL-systemet precis som för närvarande, om inkomsterna av det arbete som utförs i ett anställningsförhållande ingår i årsarbetsinkomsten. Ju närmare skadefallet arbetsoförmågan uppkommit och ersättningen för inkomstbortfall ska betalas, desto mer sannolikt är det att anställningsförhållandet varit i kraft vid tidpunkten för skadan och att inkomsterna av det varit inräknat i årsarbetsinkomsten. I de situationer där ersättning för inkomstbortfall ska betalas först en lång tid efter skadefallet och inkomsterna från det arbete som utförs i ett anställningsförhållande inte ingår i årsarbetsinkomsten får arbetsgivaren däremot i och med fördelningsregeln en mindre ersättning än tidigare från OFLAL-systemet och blir på så sätt tvungen att ansöka om den uteblivna delen av ersättningen från sjukdagpenningssystemet enligt SFL. Fall där ersättning för inkomstbortfall betalas till arbetsgivaren mer än fem år efter skadefallet kan uppskattas vara endast ungefär fem per år och sådana fall där ersättningen betalas mer än tio år efter skadefallet endast ett per år. Det finns relativt få försäkrade stipendiater och antalet skador bland dem är litet. Därmed bedöms konsekvenserna av ändringarna till denna del förbli små.

Också i fråga om frivilliga försäkringar ska arbetsgivaren i fortsättningen ansöka om sjukdagpenning enligt SFL som ersättning för den lön för sjukdomstid som arbetsgivaren betalat. I fråga om frivilliga försäkringar för arbetstiden för lantbruksföretagare uppstår det sällan fördelnings-situationer, eftersom försäkringstagarna i genomsnitt är äldre och därmed sällan utför arbete i ett anställningsförhållande vid sidan av arbetet som lantbruksföretagare. Enligt LPA:s statistik fanns det bara ett sådant fall 2019. Ändringen gäller frivilliga fritidsförsäkringar i högre grad, men i praktiken finns det också få sådana fall, enligt LPA:s statistik 21 fall 2019.

Vid bedömningen av den ersättning som en enskild arbetsgivare i fortsättningen får ur sjukdagpenningssystemet ska det beaktas att sjukdagpenningen är sekundär när det är fråga om ersättningar för försäkringar för arbetstiden enligt OFLAL. Det här innebär att endast den del av dagpenningens belopp som återstår att betala efter avdrag för ersättningen för inkomstbortfall enligt OFLAL ersätts ur sjukförsäkringen.

Beloppet av OFLAL-ersättningen och beloppet av den sjukdagpenning som ska betalas påverkas av OFLAL-årsarbetsinkomsten och inkomstbasen för sjukdagpenningen. Dagpenningen enligt sjukförsäkringslagen grundar sig i princip på arbetstagarens inkomster under de senaste 12 månaderna före arbetsoförmågan. Årsarbetsinkomsten i fråga om den obligatoriska försäkringen för arbetstiden var år 2019 i genomsnitt 20 712 euro för lantbruksföretagare och 23 288 euro för stipendiater. I fråga om lantbruksföretagares frivilliga försäkring för arbetstiden var den genomsnittliga årsarbetsinkomsten låg, 5 354 euro, och för personer i arbetsför ålder (18–63-åringar) endast 3 925 euro. Det här innebär i praktiken att det sannolikt återstår av sjukdagpenningen att betala åtminstone i fråga om den frivilliga försäkringen för arbetstiden även efter avdraget för ersättningen enligt OFLAL.

Den dagpenning som bestäms med stöd av SFL fördelas mellan den försäkrade och den arbetsgivare som betalat lön för sjukdomstiden i proportion till inkomsterna, om lantbruksföretagaren eller stipendiaten har en försäkring enligt LFöPL. Om det finns flera arbetsgivare fördelas dagpenningen mellan arbetsgivarna i proportion till lönerna de betalat. Fördelningen blir aktuell främst när OFLAL-ersättning betalats för en obligatorisk försäkring, eftersom endast de obligatoriskt försäkrade lantbruksföretagarna och stipendiaterna alltid har LFöPL-försäkring. Av de

RP 181/2020 rd

lantbruksföretagare som tecknat frivillig försäkring för arbetstiden har den största delen (över 90 % år 2019) ingen LFöPL-försäkring, vilket innebär att arbetsgivaren i dessa fall får hela sjukdagpenningen om arbetsgivaren har betalat lön för sjukdomstiden. Och som konstaterats förekommer parallella anställningar över huvud taget ganska sällan bland dessa personer.

I fråga om frivilliga fritidsförsäkringar dras OFLAL-ersättningen inte av från sjukdagpenningen, men ersättningen delas med den försäkrade om personen har LFöPL-försäkring. Av de personer som har fritidsförsäkring har ca 40 % LFöPL-försäkring. Beloppet av sjukdagpenning bestäms med stöd av SFL precis som i övriga situationer.

Den administrativa bördan för arbetsgivaren ökar i alla ovan nämnda situationer där arbetsgivaren i fortsättningen ska ansöka om ersättning ur sjukdagpenningssystemet. Eftersom det handlar om så få fall kan ökningen av den administrativa arbetsmängden dock inte anses vara särskilt betydande som helhet för arbetsgivarna. Det bör också noteras att arbetsgivarna redan nu ansöker om ersättning ur sjukdagpenning med stöd av SFL i situationer där arbetstagaren inte har en frivillig försäkring enligt OFLAL och skadas olycksfallsmässigt under sin fritid eller i ett annat förvärvsarbete för vilket han eller hon inte har tecknat en frivillig försäkring.

4.2.3 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Staten finansierar direkt 31,1 % av de totala kostnaderna för OFLAL-systemet. Staten deltar dessutom indirekt i finansieringen av de totala kostnaderna genom utgifter för FPL, SFL och LFöPL. Finansieringen av denna så kallade grundskyddsandel täcker sammanlagt 31,6 % av de totala kostnaderna.

Vid fördelningen av ersättningen för inkomstbortfall mellan arbetsgivaren och den försäkrade är det fråga om en omfördelning av ersättningarna, dvs. den egentliga utgiften för ersättningar enligt OFLAL ökar inte. Fördelningsregeln ökar pensionstillväxten i fråga om tiden utan lön och kan därmed bedömas innebära ökade arbetspensionsutgifter. Förslaget gällande retroaktiv invalidpension innebär däremot att ersättningsansvaret hos OFLAL-systemet ökar en aning när beloppet av den samordnade primära förmånen ökar och att arbetspensionssystemets kostnadsansvar på motsvarande sätt i fortsättningen minskar en aning. Det bedöms dock att det finns relativt få fall av den här typen, så till denna del bedöms konsekvenserna för arbetspensionssystemet som helhet vara små. Övriga förslag bedöms inte ha några konsekvenser för finansieringen av OFLAL-systemet. Ändringen av informationssystemen beräknas medföra kostnader av engångsnatur på ca 100 000 euro för LPA och ska omfattas av normen gällande skäliga kostnader som nämns i 146 § i OFLAL. Därmed bedöms det att ändringarna inte medför extra utgifter för staten i egenskap av finansär för systemet.

Kostnaderna för lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen finansieras med statsmedel. Den föreslagna ändringen av lagen påverkar inte kostnaderna.

4.2.4 Konsekvenser för verkställigheten

Ändringarna i fråga om situationer gällande retroaktiva förmåner minskar den administrativa bördan för LPA och andra pensionsanstalter när processerna förenklas. I fråga om arbetspensionssystemet minskar det administrativa arbetet när samordningen av retroaktivt beviljad invalidpension mera sällan behöver justeras på grund av ändrad årsarbetsinkomst.

Den föreslagna ändringen av OlyL bedöms i praktiken inte inverka på finansieringen av systemet kring försäkringar för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller på Olycksfallsförsäkringscentralens ställning, eftersom situationerna i fråga bedöms vara mycket sällsynta.

5 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition sändes på remiss till de 15 aktörer som nämns i 1.2 (beredning). Det kom in 11 remissyttranden inom den utsatta tiden.

I flera yttranden ansågs de föreslagna ändringarna vara behövliga och understöddes. Särskilt de ändringar som föreslås i OFLAL-systemet konstateras justera och förtydliga de små brister och oändamålsenligheter som blivit kvar i lagstiftningen efter revideringen av OFLAL.

MTK, SLC och LPA framförde i sina yttranden att bestämmelserna om fördelning av ersättningen för inkomstbortfall mellan arbetsgivaren och den försäkrade och om utbetalning av förmåner bör tillämpas också på skadefall som inträffat före ikraftträdandet av de föreslagna lagarna. I LPA:s yttrande föreslås det att den avgörande tidpunkten ska vara tidpunkten för utbetalning av en ersättning enligt OFLAL och för en retroaktiv förmån enligt någon annan lag. Tillämpningen av bestämmelserna på ett sätt som avviker från huvudregeln i försäkringslagstiftningen motiveras i huvudsak med bestämmelsernas förfarandemässiga karaktär, enligt vilken samma huvudregel för bestämmelser om förfarande som i övergångsbestämmelserna för revideringen av OFLAL och OlyL borde tillämpas i fråga om dessa bestämmelser. I yttrandena framförs att de åtgärder som eftersträvas vid det föreslagna ikraftträdandet i fråga om de oändamålsenliga situationer som orsakat nuläget i praktiken förskjuts framåt och att till exempel målet med förslaget om fördelning av ersättningen för inkomstbortfall, att iaktta försäkringsprincipen, fortfarande inte uppnås. LPA lyfter också fram konsekvenserna av det föreslagna ikraftträdandet för verkställigheten. Den blir tvungen att länge upprätthålla två olika beräknings- och utbetalningssystem. LPA konstaterar att detta är administrativt tungt och att det också medför extra kostnader (uppskattningsvis ca 150 000 euro).

Bestämmelserna om företrädesordning i lagförslaget har preciserats utifrån FPA:s yttrande. Dessutom har konsekvensdelen kompletterats med konsekvenser av ändringarna för arbetspensionssystemet och dess förmåner.

I propositionen föreslås fortfarande att bestämmelserna ska träda i kraft i enlighet med huvudregeln i försäkringslagstiftningen på det sätt som anges nedan i punkt 7 (ikraftträdande). I yttrandena har det inte framförts och i beredningen i övrigt inte framkommit vägande skäl att avvika från huvudregeln. Genom ändringarna i propositionen åtgärdas vissa oändamålsenligheter som framkommit vid genomförandet efter revideringen av OFLAL och de nya bestämmelserna ska tillämpas på skadefall som inträffat efter ikraftträdandet av lagen. De bestämmelser som det i yttrandena föreslås att ska avvika från huvudregeln för ikraftträdande har i denna proposition konsekvenser som gäller det materiella innehållet, dvs. själva ersättningen och dess belopp. Därför är det inte i fråga om dessa bestämmelser motiverat att avvika från ikraftträdandet enligt huvudregeln.

6 Specialmotivering

6.1 Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

12 §. Ersättningskyldighet och försäkring. I 1 mom. 4 punkten föreskrivs det om ersättningskyldighet i situationer där den skadade beviljas invalidpension retroaktivt. Det föreslås att ordalydelsen i den första meningen i bestämmelsen justeras så att den motsvarar ordalydelsen i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) som gällde före 2016, dvs. att ersättningskyddet ska gälla alla sådana personer som beviljas invalidpension retroaktivt när skadefallet inträffar vid en tidpunkt som infaller efter pensionsfallet för invalidpensionen men innan den försäkrade har fått del av ett positivt beslut om invalidpension. Ordalydelsen i bestämmelsen justeras dessutom så att med invalidpension också avses andra än invalidpensioner enligt LFöPL och med invalidpension vid tillämpningen av denna bestämmelse även avses rehabiliteringsstöd som beviljats på grundval av full eller partiell arbetsoförmåga och delinvalidpension som beviljats tills vidare på grundval av partiell arbetsoförmåga med stöd av arbetspensionslagarna, eftersom även dessa förmåner, vid sidan av invalidpension och arbetslivspension som beviljats fortlöpande som avses i 4 § 1 mom. 8 punkten i denna lag, orsakar att LFöPL-försäkringen kan behandlas på nytt i efterhand från och med pensionsfallet.

60 §. Hinder för en studerande att studera på heltid. Det föreslås att 2 mom. justeras så att om dagpenning eller olycksfallspension betalas med stöd av 1 mom. ersätts inte inkomstbortfall i fråga om annat arbete under studietiden än sådant som försäkrats i enlighet med denna lag. Ersättningen för inkomstbortfall ska basera sig endast på den årsarbetsinkomst som fastställs för en person som studerar på heltid och beaktas i årsarbetsinkomsten enligt 64 § 1 mom. samt på den årsarbetsinkomst som avses i 61 § i denna lag. I fråga om arbete som är försäkrat enligt denna lag ska arbetsoförmågan bedömas i enlighet med 48, 49, 54 och 55 § och i fråga om studier i enlighet med bestämmelserna i 1 mom. För den skadade fastställs på basis av bedömningen och årsarbetsinkomsterna en helhetsprocent för arbetsoförmågan, på basis av vilken ersättningen för inkomstbortfall bestäms på motsvarande sätt som när det vid sidan av lantbruksföretagarverksamheten förekommer annat arbete.

61 §. Lantbruksföretagares och stipendiaters årsarbetsinkomst. Det föreslås att 3 mom. ändras så att man när lantbruksföretagares eller stipendiaters årsarbetsinkomst bestäms i en situation som avses i 12 § 1 mom. 4 punkten inte ska beakta invalidpension som beviljats retroaktivt genom ett beslut enligt den nämnda bestämmelsen och inte heller retroaktiva ändringar i den skadade lantbruksföretagarens försäkring enligt pensionslagen på grund av bestämmelsen eller retroaktiva ändringar i en försäkring enligt OFLAL 63 § 3 mom. Därmed är den skadades årsarbetsinkomst det belopp den varit enligt bestämmelserna i 61–66 § om hur årsarbetsinkomsten bestäms. I fråga om lantbruksföretagarverksamhet och stipendiaters arbete ska årsarbetsinkomsten bestämmas i enlighet med 61 § 1 och 2 mom., första meningen i 3 mom. och 4–6 mom. I och med den föreslagna bestämmelsen ska retroaktivt beviljad invalidpension inte leda till att en redan bestämd årsarbetsinkomst ändras på grund av den retroaktivt beviljade invalidpensionen eller till följd av de ändringar som görs i LFöPL-försäkringen eller LFöPL-försäkringens arbetsinkomst på grund av den beviljade invalidpensionen. Till följd av ett pensionsbeslut justeras arbetsinkomsten för LFöPL-försäkringen retroaktivt så att den blir lägre från och med pensionsfallet eller så avslutas LFöPL-försäkringen helt, dvs. arbetet betraktas som av lägre värde än LFöPL-försäkringens nedre gräns (3980 euro 2020). Samma princip ska iaktas om den skadade vid tidpunkten för skadefallet har en gällande försäkring för företagareverksamhet enligt 188–190 § i OlyL och det i efterhand görs ändringar i denna försäkring till följd av retroaktivt beviljad invalidpension.

Att justera bestämmelsen på det sätt som föreslås ovan motsvarar den ersättningspraxis som har iakttagits med stöd av bestämmelserna i lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare sedan lagen trädde i kraft 1982. De bestämmelser som gäller samordning av förmåner i arbetspensionslagstiftningen såsom 85 § i FöPL och 83 § i LFöPL säkerställer att ersättning enligt OFLAL beaktas i den arbetspension som betalas retroaktivt.

64 §. Årsarbetsinkomst vid yrkesinriktade studier på heltid. Det föreslås att det i paragrafens 1 mom. uttryckligen nämns att det i årsarbetsinkomsten för en skadad i yrkesinriktade studier på heltid som avses i 76 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar först efter den tid som föreskrivs i 58 § i den lagen förutom årsarbetsinkomsten enligt 61 § i denna lag ska beaktas den årsarbetsinkomst som bestämts enligt 76 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Det här är nödvändigt, eftersom nedsättning i arbetsförmågan enligt 60 § i OFLAL bedöms i relation till hinder för att studera först efter denna tidpunkt. Enligt förarbetena till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som trädde i kraft vid ingången av 2016 är tanken att hinder för att studera inte ska bedömas alls under de ovannämnda 28 dagarna. För den här tiden ska ersättningen för inkomstbortfall bestämmas på samma sätt som om den skadade inte är studerande.

97 §. Betalning av ersättningen till någon annan än den skadade. I paragrafen upphävs 1 punkten, som hänvisar till 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar där det föreskrivs om ersättning som ska betalas till arbetsgivaren och sjukkassan. I fortsättningen föreskrivs det om ersättning som ska betalas till arbetsgivaren och sjukkassan i den föreslagna nya 97 a §. I och med den föreslagna ändringen blir de nuvarande 2–5 punkterna i paragrafen 1–4 punkterna. Dessutom fogas till paragrafen ett nytt 2 mom. som gäller sådana situationer där den skadade redan beviljats ersättning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) för samma arbetsoförmåga och för samma tid som han eller hon retroaktivt beviljas ersättning för inkomstbortfall enligt denna lag. Då kan LPA dra av ersättningen enligt den ovan nämnda lagen direkt från den retroaktiva ersättning för inkomstbortfall som den beviljat på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdom till den del som den motsvarar ersättningsbeloppet i fråga. Enligt 4 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen har en person inte rätt till ersättning med stöd av den lagen om han eller hon på grund av samma arbetsoförmåga för samma tid får ersättning på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdom enligt OFLAL.

97 a §. Betalning av ersättningen till arbetsgivaren och sjukkassan. Den föreslagna bestämmelsen är ny och där föreskrivs det om fördelning av ersättningen för inkomstbortfall enligt denna lag mellan arbetsgivaren och den försäkrade. Bestämmelsen gäller både ersättning för inkomstbortfall som betalas för de första 28 dagarna och ersättning som betalas efter den tiden. Bestämmelsen gäller endast sådan ersättning för inkomstbortfall som betalas för en obligatorisk försäkring enligt 5 §. Bestämmelsen ska tillämpas både på situationer där ersättning för inkomstbortfall betalas omedelbart efter skadefallet och på situationer där ersättning för inkomstbortfall betalas efter att en längre tid förflutit sedan skadefallet inträffade.

I 1 mom. föreskrivs det om dagpenningersättning som ska betalas till arbetsgivaren för de första 28 dagarna, med undantag för skadedagen. Enligt 50 § om beloppet av dagpenning bestäms ersättningen för inkomstbortfall i fråga om arbete som utförs i ett anställningsförhållande under den här tiden med stöd av bestämmelserna i 58 § i OlyL. Dagpenningen är enligt bestämmelsens 1 mom. under högst 28 dagar från och med skadedagen, med undantag för den dagen, lika stor som lönen för sjukdomstiden. Enligt 2 mom. i paragrafen bestäms dagpenningen utifrån de arbetsinkomster som den skadade hade under den eller de lönebetalningsperioder som närmast föregick skadedagen och som sammanlagt kommer närmast 28 dagar i längd, om den skadade inte har fått lön för sjukdomstiden, om bara en del av lönen har betalats eller om lönen för

sjukdomstiden har betalats för förkortad arbetstid på grund av permittering eller av någon annan motsvarande orsak. Om anställningsförhållandet har pågått kortare en tid än detta används den arbetsinkomst som den skadade hade under anställningsförhållandet som grund. Enligt 3 mom. bestäms dagpenningen på basis av varje anställningsförhållande separat, om den skadade på skadedagen är i två eller flera anställningsförhållanden. På det här sättet bestäms ersättningen enligt OFLAL för den ovannämnda tiden separat för varje arbetsgivare som betalat lön vid tidpunkten för skadefallet. Det föreslås också att det i 1 mom. föreskrivs att ersättningen för inkomstbortfall enligt 50 § för den ovannämnda tiden betalas till en eller flera arbetsgivare högst till det belopp som har betalats i lön.

I 2 mom. föreskrivs det om fördelningen av ersättningen för inkomstbortfall i proportion till den lön som arbetsgivaren betalar och den skadades årsarbetsinkomst när det är fråga om ersättning för inkomstbortfall som betalas efter tiden på 28 dagar. Då baserar sig ersättningen för inkomstbortfall alltid på årsarbetsinkomsten. När ersättning för inkomstbortfall fördelas mellan arbetsgivaren och den skadade beaktas årsarbetsinkomsten för lantbruksföretagares och stipendiaters arbete enligt denna lag samt dessutom med stöd av 63 § 3 mom. årsarbetsinkomsten för en eventuell frivilliga försäkring för arbetstiden enligt 188–190 § i OlyL som räknas in i årsarbetsinkomsten enligt denna lag. Detta eftersom det gäller verksamhet i fråga om en person som är försäkrad enligt OFLAL och syftet med ersättningen för inkomstbortfall är att ersätta inkomstbortfall på grund av arbetsoförmåga i fråga om alla försäkrade verksamheter. Det föreslås att detta görs så att den årsarbetsinkomst som försäkrats enligt denna lag vid tidpunkten när ersättningen för inkomstbortfall betalas jämföras med den lön som arbetsgivaren betalar. Motsvarande förfarande tillämpas i fråga om eventuell årsarbetsinkomst som är försäkrad enligt 188–190 § i OlyL vid tidpunkten för betalning av ersättningen för inkomstbortfall. I fördelningen ska den årsarbetsinkomst som beaktas bestämmas på basis av den årsarbetsinkomst enligt OFLAL eller 188–190 § i OlyL som gäller vid tidpunkten för fördelningen genom att använda den årsarbetsinkomst som gäller vid tidpunkten för fördelningen istället för den som gällde vid tidpunkten för skadefallet. Fördelningen kan beakta årsinkomsten för OFLAL-verksamhet försäkrad med obligatorisk försäkring på det sätt som avses i 61 § eller, om försäkringen efter tidpunkten för skadan blivit frivillig för en lantbruksföretagare, årsinkomsten enligt 117 § i OFLAL, eftersom ersättningen ursprungligen baserar sig på obligatorisk försäkring och då beaktas inkomstbortfallet för all verksamhet försäkrad enligt OFLAL och enligt andra lagar vid tidpunkten för fördelningen.

Ersättningen för inkomstbortfall fördelas mellan den skadade och de arbetsgivare som betalat lön i proportion till de löner som arbetsgivarna betalat för samma tid, den årsarbetsinkomst som är försäkrad enligt OFLAL och den årsarbetsinkomst som är försäkrad enligt 188–190 § i OlyL. Den skadade får vid fördelningen av ersättningen för inkomstbortfall den relativa andel som är försäkrad enligt OFLAL och OlyL och varje arbetsgivare den relativa andel som beräknats på det sätt som beskrivs ovan, dock högst det lönebelopp som arbetsgivaren betalat. I beloppet av den ersättning för inkomstbortfall som ska fördelas kan då ingå ersättning för inkomstbortfall även för sådana inkomster från ett anställningsförhållande i årsarbetsinkomsten där arbetsgivaren inte har betalat lön för sjukdomstiden.

Den lön som betalats under tiden för arbetsoförmåga och den inkomst som vid betalningstidpunkten är försäkrad enligt OFLAL samt den eventuella årsarbetsinkomsten för en försäkring enligt 188–190 § i OlyL ska omvandlas till samma tidsenhet för beräkningen av andelarna så att det i samband med omvandlingen alltid anses finnas 30 dagar i en månad. Den ersättning för inkomstbortfall som betalas för samma tid som lönen fördelas i princip på basis av den första dagen av den oavbrutna period av arbetsoförmåga som är under handläggning. Om det sker förändringar i de omständigheter som ligger till grund för fördelningen, till exempel i lönebe-

RP 181/2020 rd

loppet eller arbetsinkomsterna från företagsverksamheten eller i beloppet av ersättning för inkomstbortfall (dagpenningen ändras till olycksfallspension/procenten arbetsförmåga ändras) inom den period av arbetsförmåga som är under handläggning, ska perioden delas in i delar och fördelningen göras separat för varje del.

Det beräkningssätt som beskrivs ovan beaktar de förändringar som skett i den OFLAL-försäkrade verksamheten efter tidpunkten för skadefallet, eftersom bestämmelsen om betalning av lön för sjukdomstid till arbetsgivaren tillämpas både på skadefall som inträffat omedelbart efter olycksfallet och på de situationer där ersättning för inkomstbortfall betalas flera år efter att skadefallet inträffat. Verksamhet enligt OFLAL och företagaverksamhet försäkrad enligt OlyL omfattas av fördelningen endast i de situationer där de försäkrats med en försäkring enligt OFLAL eller 188–190 § i OlyL som är i kraft vid tidpunkten för betalningen av ersättningen för inkomstbortfall. Med betalningstidpunkt avses den tidpunkt från och med vilken ersättning för inkomstbortfall ska betalas. När det är fråga om en skada som inträffat nyligen ingår i fördelningen sannolikt samma årsarbetsinkomst enligt OFLAL som ingår i den årsarbetsinkomst som ligger till grund för ersättningen. Om tidpunkten för betalning av ersättning för inkomstbortfall infaller flera år efter att skadefallet inträffat används den OFLAL-årsarbetsinkomst som gäller vid tidpunkten för betalningen som grund för ersättningen istället för den som gällde vid tidpunkten för skadefallet. Om andelen för det arbete som utförs i ett anställningsförhållande är större än vid tidpunkten då skadan inträffade ska andelen för det arbete som utförs i ett anställningsförhållande vid fördelningen av ersättningen för inkomstbortfall vara större och vice versa.

I paragrafens 3 mom. finns bestämmelser om situationer där ersättning inte betalas på grund av full 100-procentig arbetsförmåga. Då ska den procent arbetsförmåga som försäkringsanstalten bedömt och som påverkar beloppet av ersättningen för inkomstbortfall beaktas i fråga om varje arbete vid fördelningen av ersättningen. Procenten arbetsförmåga ska bestämmas separat för varje anställningsförhållande och för sådant jämförbart arbete som är försäkrat enligt OFLAL eller OlyL. Ersättningen för inkomstbortfall fördelas mellan den skadade och den arbetsgivare som betalat lön i proportion till de löner som arbetsgivarna betalat för samma tid, den årsarbetsinkomst som är försäkrad enligt OFLAL och den årsarbetsinkomst som är försäkrad enligt 188–190 § i OlyL. Varje inkomstkälla viktas i fördelningen med den fastställda procenten arbetsförmåga för arbetet i fråga. Årsarbetsinkomsterna och lönen omvandlas till samma tidsenhet för fördelningen. När tidsenheten är en månad ska det anses finnas 30 dagar i en månad.

I 4 mom. föreskrivs det att om en försäkring för arbetstiden enligt OFLAL inte är i kraft vid betalningstidpunkten och inte heller en frivillig försäkring för arbetstiden enligt 188–190 § i OlyL, ska högst den andel av ersättningen för inkomstbortfall som motsvarar den lön som arbetsgivaren betalar, med iakttagande av det som föreskrivs i 139 § 1 mom. i OlyL, betalas till arbetsgivaren. Bestämmelsen ska tillämpas i de situationer där personen inte längre är försäkrad enligt OFLAL med obligatorisk eller frivillig försäkring för arbetstiden. Det är ofta fråga om en situation där det har gått tid sedan skadefallet inträffade och en äldre skada orsakar en period av arbetsförmåga. Om en obligatorisk försäkring inte är i kraft eftersom den ännu inte bekräftats vid tidpunkten för skadefallet, men den bekräftas senare och tas med i personens årsarbetsinkomst i enlighet med 61 § i OFLAL, ska bestämmelserna om fördelningen i 2 mom. iaktas. Om det vid tidpunkten för betalning i fråga endast finns en försäkring enligt 188–190 § i OlyL ska enbart denna beaktas vid fördelningen.

I 5 mom. föreskrivs det att en arbetsgivare som har betalat lön till den skadade på grundval av läroavtalsutbildning enligt 70 § i lagen om yrkesutbildning (531/2017) som har ersatts i form av rehabilitering enligt OFLAL, har rätt att få den ersättning för inkomstbortfall som den skadade

har beviljats för samma tid upp till det belopp av lön som betalats. En sådan arbetsgivares rätt att få en andel av ersättningen för inkomstbortfall bestäms på motsvarande sätt som i de föreslagna 1—4 mom. i bestämmelsen.

I paragrafens 6 mom. konstateras att det som föreskrivs om arbetsgivare i 1—4 mom. också ska tillämpas på en sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor, om den betalat ut en förmån som motsvarar den lön som avses i 1 mom.

I 7 mom. konstateras det att om arbetsgivaren på grundval av lagstadgad eller avtalsbaserad skyldighet har betalat sjukvårdskostnader för arbetstagaren, ska ersättningen för sjukvårdskostnaderna enligt denna lag betalas till arbetsgivaren.

De föreslagna bestämmelserna i 5—7 mom. motsvarar till sina principer de bestämmelser i 139 § 2—4 mom. i OlyL som 97 § 1 mom. 1 punkten i OFLAL hänvisar till, men beaktar dock de bestämmelser om fördelning av ersättning i olika situationer som föreslås i 1—4 mom. i denna paragraf.

98 §. Ersättningarnas inbördes företrädesordning. Det föreslås att 1 mom. 4 punkten ändras så att den innehåller bestämmelser om den ersättning som det föreslås att med stöd av 97 § 2 mom. betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Det är fråga om dagpenning för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen i enlighet med lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) som LPA sköter verkställigheten av. De nuvarande 4—11 punkterna i företrädesordningen blir i och med ändringen 5—12 punkterna.

Dessutom föreslås det att hänvisningsbestämmelsen till 139 § i OlyL i den nya 5 punkten ändras så att den hänvisar till den föreslagna nya 97 a § i denna lag där det i fortsättningen föreskrivs om betalning av ersättning enligt denna lag till arbetsgivaren och sjukkassan.

117 §. Årsarbetsinkomst för frivillig försäkring för arbetstiden. Enligt 114 § 2 mom. i OFLAL ska bestämmelserna om obligatorisk försäkring tillämpas på frivillig försäkring, om inte något annat föreskrivs i denna lag. På grund av det som nämns ovan fogas till paragrafens 2 mom. en ny mening, enligt viken den föreslagna bestämmelsen i 97 a § om betalning av ersättning till arbetsgivaren och sjukkassan inte ska tillämpas på den ersättning för inkomstbortfall som betalas på basis av en frivillig försäkring för arbetstiden. Bestämmelsen gäller endast lantbruksföretagare, eftersom stipendiater inte har rätt till frivillig försäkring för arbetstiden i fråga om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar enligt OFLAL.

126 §. Årsarbetsinkomst för en försäkring för fritiden. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. där en motsvarande bestämmelse som i 117 § 2 mom. tas in, eftersom årsarbetsinkomsten för fritidsförsäkringen också grundar sig enbart på den lantbruksföretagarverksamhet eller det stipendiefinansierade arbete som försäkrats enligt OFLAL.

143 §. Omprövning av ett lagakraftvunnet beslut. Det föreslås att paragrafens ordalydelse ändras så att omnämmandet av Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt i början av den stryks för att bestämmelsen också ska gälla besvärsnämnden för olycksfallsärenden och försäkringsdomstolen på det sätt som varit syftet när det i bestämmelsen hänvisas till 245 § i OlyL.

144 §. Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. Det föreslås att paragrafens ordalydelse ändras så att omnämmandet av Lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt i början av den stryks för att bestämmelsen om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut också ska gälla besvärsnämnden för olycksfallsärenden och försäkringsdomstolen på det sätt som varit syftet när det i bestämmelsen hänvisas till 246 § i OlyL.

6.2 Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

142 a §. *Retroaktiv ersättning som ska betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt.* Paragrafen är ny och motsvarar det som i denna proposition föreslås fogas till 97 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Den nya bestämmelsen gäller en situation där den skadade redan beviljats ersättning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) för samma arbetsoförmåga och för samma tid som han eller hon retroaktivt beviljas ersättning för inkomstbortfall på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdom enligt denna lag och ersättningen också beaktar ersättning för inkomstbortfall i lantbruksföretagarverksamhet eller stipendiatarbete. Då kan försäkringsanstalten dra av ersättningen enligt den ovan nämnda lagen direkt från den retroaktivt beviljade ersättning för inkomstbortfall som den beviljat till den del som den motsvarar ersättningsbeloppet i fråga. Enligt 4 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen har en person inte rätt till ersättning med stöd av den lagen om han eller hon på grund av samma arbetsoförmåga för samma tid får ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar och om inkomsten av lantbruksföretagarverksamheten beaktas då ersättningens storlek bestäms.

145 §. *Ersättningarnas inbördes företrädesordning.* Det föreslås att 1 mom. 3 punkten ändras så att den innehåller bestämmelser om den ersättning som det föreslås att med stöd av 142 a § betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt på motsvarande grunder som för det som i denna proposition föreslås i fråga om 98 § 1 mom. 4 punkten i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. De nuvarande 3–9 punkterna i företrädesordningen blir i och med ändringen 4–10 punkterna.

153 §. *Överföring av ett ersättningsärende till Olycksfallsförsäkringscentralen till följd av dröjsmål hos försäkringsbolaget.* Paragrafen preciseras så att ett ersättningsärende på ansökan kan överföras till Olycksfallsförsäkringscentralen också i situationer där beslutet har meddelats i tid men den ersättning som grundar sig på beslutet inte har skett på det sätt som föreskrivs i 135 §. I praktiken avses med dessa situationer ersättningar som betalas fortlöpande och för vilka det föreskrivs om betalningstider i 135 § 2 mom. När en ersättning som ska betalas fortlöpande inte har betalats på det sätt som föreskrivs i nämnda paragraf, överförs ersättningsärendet enligt paragrafens nuvarande ordalydelse inte till Olycksfallsförsäkringscentralen, om själva beslutet om den ersättning som ska betalas i form av upprepade prestationer har meddelats i tid. I och med den föreslagna ändringen ska ersättningsärendet på ansökan överföras till Olycksfallsförsäkringscentralen, om ersättningen inte har betalats på det sätt som föreskrivs i 135 §. I praktiken innebär handläggningen av ett ersättningsärende i en sådan situation att Olycksfallsförsäkringscentralen sköter utbetalningen av ersättning istället för ett försäkringsbolag.

En situation där ersättning inte har betalats i tid på det föreskrivna sättet kan bero på vad som helst och vara av tillfällig eller återkommande karaktär. Orsaken kan till exempel vara försäkringsbolagets betalningsoförmåga i en situation där ersättningsansvaret ännu inte överförs till Olycksfallsförsäkringscentralen med stöd av 230 § 4 mom. Situationen kan uppstå till exempel när ett utländskt försäkringsbolag försätts i likvidation eller i konkurs och lagstiftningen på försäkringsbolagets hemort tillfälligt hindrar utbetalning av ersättning på grund av likvidation eller konkurs. Ett mycket allvarligt och långvarigt problem med ett informationssystem kan också leda till en liknande situation. I praktiken har det inte ännu förekommit sådana situationer.

Försäkringsbolaget ska enligt 155 § återbetala till Olycksfallsförsäkringscentralen de skäliga kostnader för handläggning av ett fördröjt ärende som orsakats centralen samt de ersättningar och fullkostnadsavgifter som centralen betalat. I 230 § 4 mom. föreskrivs det om Olycksfallsförsäkringscentralens rätt att få de ersättningar som centralen betalat när ersättningsansvaret har

överförs till Olycksfallsförsäkringscentralen på grund av försäkringsbolagets likvidation eller konkurs.

6.3 Lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen

9 §. Det föreslås att det till 9 § fogas ett nytt 4 mom., med stöd av vilket LPA kan ompröva ett ersättningsbeslut som redan meddelats, när det senare framgår att en person retroaktivt har beviljats en sådan förmån som avses i 4 § och som utgör ett hinder för ersättning enligt denna lag. LPA ska i en sådan situation utan undanröjande av beslutet eller samtycke av part kunna ompröva sitt beslut och avgöra ärendet på nytt. Avgörande av ärendet på nytt förutsätter alltid att ett nytt beslut meddelas och i detta beslut får ändring sökas på det sätt som anges i 8 § i denna lag och i ovannämnda 1–3 mom.

7 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2021. I försäkringslagstiftningen och därmed också i fråga om den lagstadgade olycksfallsförsäkringen tillämpas på ersättande av skador enligt vedertagen praxis den lagstiftning som gäller vid tidpunkten för skadefallet. Retroaktiv tillämpning av bestämmelser om ersättning är möjlig endast av mycket vägande skäl. Retroaktiv tillämpning möjliggör i princip inte likabehandling av de skadade och uppfyller inte kravet på förutsägbarhet i fråga om ersättningsansvar och finansiering av ersättningar. I fråga om lagförslag 1 och 2 ska således de bestämmelser som gällde när de föreslagna lagarna trädde i kraft tillämpas på skadefall som inträffat före de föreslagna lagarna trädde i kraft. Även om de förmåner som betalas för en skada bestäms enligt lagstiftningen vid den tidpunkt när skadan inträffade kan det föreskrivas att bestämmelserna om ersättningsförfarandet också tillämpas retroaktivt för att förbättra de skadades rättsskydd. Därför är det motiverat att de ändringar i förfarandet som gäller extraordinärt ändringsökande och omprövning ska omfatta även skadefall som inträffat före lagens ikraftträdande.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) 12 § 1 mom. 4 punkten, 60 § 2 mom., 61 § 3 mom., 64 § 1 mom., 97 §, 98 § 1 mom., 117 § 2 mom. samt 143 och 144 §, av dem 97 § och 98 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1274/2016, samt *fogas* till lagen en ny 97 a § och till 126 § ett nytt 5 mom. som följer:

12 §

Ersättningskyldighet och försäkring

Ersättning för ett skadefall förutsätter att skadefallet har drabbat

4) en person som avses i 1 eller 2 punkten och som blir arbetsoförmögen så att han eller hon har rätt till full invalidpension som beviljats tills vidare, rehabiliteringsstöd som beviljats på grundval av full eller partiell arbetsoförmåga och delinvalidpension som beviljats tills vidare på grundval av partiell arbetsoförmåga enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare och skadefallet inträffade innan det gått 30 dagar från det att han eller hon fick del av pensionsanstaltens eller besvärinstansens beslut om beviljandet av pension; om det inte visas något annat, anses personen ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som han eller hon har uppgett.

60 §

Hinder för en studerande att studera på heltid

Bortfall av arbetsinkomst under studietiden ersätts inte separat för annat arbete än sådant som försäkrats enligt denna lag, om dagpenning eller olycksfallspension betalas med stöd av 1 mom.

61 §

Lantbruksföretagares och stipendiaters årsarbetsinkomst

Årsarbetsinkomsten för en lantbruksföretagare eller stipendiat som avses i 12 § 1 mom. 3 punkten eller bestäms enligt lagen om pension för lantbruksföretagare med iakttagande av grunderna för fastställande eller justering av arbetsinkomsten. När årsarbetsinkomsten bestäms för en lantbruksföretagare eller stipendiat som avses 4 punkten i det momentet beaktas inte inva-

RP 181/2020 rd

lidpension som beviljas genom ett beslut som avses i den punkten och inte heller sådana retroaktiva ändringar i den skadades försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller försäkring enligt 63 § 3 mom. som görs till följd av en sådan invalidpension.

64 §

Årsarbetsinkomst vid yrkesinriktade studier på heltid

I årsarbetsinkomsten för en skadad i yrkesinriktade studier på heltid som avses i 76 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beaktas förutom årsarbetsinkomsten enligt 61 § i denna lag den årsarbetsinkomst som bestämts enligt nämnda bestämmelse i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar när 28 dagar förflutit från skadedagen.

97 §

Betalning av ersättningen till någon annan än den skadade

Vid betalningen av en ersättning ska iakttas vad som

1) i 140 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om retroaktiv ersättning som ska betalas till pensionsanstalten,

2) i 141 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om retroaktiv ersättning som ska betalas till arbetslöshetskassan och Folkpensionsanstalten för tiden med arbetslöshetsförmån,

3) i 142 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om annan retroaktiv ersättning som ska betalas till Folkpensionsanstalten,

4) i 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning som ska betalas till kommunen, Folkpensionsanstalten eller ett organ enligt socialvårdslagen (710/1982).

Om den skadade har fått ersättning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) på grundval av samma arbetsförmåga och för samma tid som han eller hon retroaktivt beviljats ersättning för inkomstbortfall enligt denna lag på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdom, ska ersättningen för inkomstbortfall enligt denna lag betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt till den del ersättningen motsvarar det för samma tid betalade ersättningsbeloppet enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen.

97 a §

Ersättning som betalas till arbetsgivaren och sjukkassan

Om försäkringsanstalten har beviljat den skadade ersättning för inkomstbortfall och en eller flera arbetsgivare för samma tid har betalat honom eller henne lön med stöd av lag eller avtal, ska den ersättning för inkomstbortfall som bestäms enligt 50 § 1 mom. för arbete i anställningsförhållande under 28 dagar räknat från skadedagen betalas till varje arbetsgivare som betalat lön till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Efter den tidsperiod som avses i 1 mom. ska ersättningen för inkomstbortfall fördelas mellan en eller flera arbetsgivare som för samma tid har betalat lön med stöd av lag eller avtal och den skadade i proportion till de betalda lönerna samt den årsarbetsinkomst som är försäkrad i enlighet med denna lag och årsarbetsinkomsten för den försäkring som avses i 63 § 3 mom. För

fördelningen omvandlas den betalda lönen och de ovan avsedda årsarbetsinkomsterna till inkomst per dag så att en månad anses ha 30 dagar och fördelningen görs enligt läget den första dagen av den period av arbetsförmåga som är under handläggning. Till en arbetsgivare betalas ersättningen dock alltid till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Om den ersättning som avses i 2 mom. betalas på grundval av partiell arbetsförmåga ska vid fördelningen av ersättningen hänsyn tas till den skadades enligt denna lag bedömda nedsättning i arbetsförmågan i fråga om varje arbete.

Om den skadade vid den tidpunkt för betalning som avses i 2 mom. inte längre har en gällande försäkring i enlighet med 5 eller 117 § eller en försäkring som avses i 63 § 3 mom., iakttas istället för 2 och 3 mom. vad som föreskrivs i 139 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

En arbetsgivare som har betalat lön till den skadade på grundval av läroavtalsutbildning enligt 70 § i lagen om yrkesutbildning (531/2017) som har ersatts i form av rehabilitering enligt denna lag, har rätt att högst till beloppet för lönen få den ersättning för inkomstbortfall som den skadade har beviljats för samma tid. Då tillämpas vad som föreskrivs i 1—4 mom.

Vad som i 1—4 mom. föreskrivs om arbetsgivare ska också tillämpas på en sjukkasse som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992) när den betalar ut en förmån som motsvarar den lön som avses i 1 mom.

Om en arbetsgivare på grundval av lagstadgad eller avtalsbaserad skyldighet har betalat sjukvårdskostnader för arbetstagaren, ska den ersättning för dessa sjukvårdskostnader som följer av denna lag betalas till arbetsgivaren.

98 §

Ersättningarnas inbördes företrädesordning

Om en ersättning som med stöd av denna lag eller någon annan lag ska betalas till någon annan än den som beviljats ersättningen med stöd av denna lag och om två eller flera myndigheter, kommuner, inrättningar, organ eller andra aktörer har rätt till ersättningen, betalas ersättningen i följande ordning:

- 1) till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt som obetalda försäkringspremier i enlighet med 112 § 1 mom. 1 punkten,
- 2) till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ersättning som den betalat ut grundlöst i enlighet med 145 §,
- 3) till Folkpensionsanstalten i enlighet med 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) och 22 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),
- 4) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt i enlighet med 97 § 2 mom.,
- 5) till arbetsgivaren och sjukkassan med stöd av 97 a § i denna lag och till staten med stöd av 16 § i lönegarantilagen (866/1998),
- 6) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som obetalda försäkringsavgifter i enlighet med 112 § 1 mom. 2 och 3 punkten,
- 7) till arbetslöshetskassan i enlighet med 141 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till Folkpensionsanstalten i enlighet med 141 eller 142 § i den lagen,
- 8) till pensionsanstalten i enlighet med 140 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,
- 9) till Folkpensionsanstalten med stöd av 143 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,
- 10) till kommunen i enlighet med 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,
- 11) till Folkpensionsanstalten i enlighet med 28 § i lagen om studiestöd (65/1994),

12) till en utsökningsmyndighet i enlighet med 4 kap. 2 § i utsökningsbalken (705/2007).

117 §

Årsarbetsinkomst för frivillig försäkring för arbetstiden

Bestämmelserna i 61 och i 63–66 § tillämpas inte på årsarbetsinkomsten för den frivilliga försäkringen för arbetstiden. Årsarbetsinkomsten justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. På ersättning för inkomstbortfall som betalas med stöd av frivillig försäkring för arbetstiden tillämpas inte vad som föreskrivs i 97 a §.

126 §

Årsarbetsinkomst för en försäkring för fritiden

På ersättning för inkomstbortfall som betalas med stöd av en försäkring för fritiden tillämpas inte vad som föreskrivs i 97 a §.

143 §

Omprövning av ett lagakraftvunnet beslut

På omprövning av ett lagakraftvunnet beslut iakttas det som föreskrivs i 245 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

144 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

I fråga om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av denna lag iakttas det som i 246 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Bestämmelserna i 143 och 144 § i denna lag tillämpas även på skadefall som inträffat före ikraftträdandet av lagen.

2.

Lag

om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 145 och 153 §, av
dem 145 § sådan den lyder i lag 1273/2016, samt
fogas till lagen en ny 142 a § som följer:

142 a §

Retroaktiv ersättning som betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

Om den skadade har fått ersättning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) på grund av samma arbetsförmåga och för samma tid som han eller hon retroaktivt beviljats ersättning för inkomstbortfall enligt denna lag på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdom och ersättningen också beaktar inkomstbortfall i lantbruksföretagarverksamhet eller stipendiatarbete, ska ersättningen för inkomstbortfall enligt denna lag på yrkande av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt till den del ersättningen motsvarar det för samma tid betalade ersättningsbeloppet enligt den lagen.

145 §

Ersättningarnas inbördes företrädesordning

Om en ersättning som med stöd av denna lag eller någon annan lag ska betalas till någon annan än den som beviljats ersättningen med stöd av denna lag och om två eller flera myndigheter, kommuner, inrättningar, organ eller andra aktörer har rätt till ersättningen, betalas ersättningen i följande ordning:

- 1) till försäkringsanstalten i form av återkrav enligt 247 § av ersättning som den betalat ut grundlöst,
- 2) till Folkpensionsanstalten med stöd av 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen och 22 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner,
- 3) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt med stöd av 142 §,
- 4) till arbetsgivaren och sjukkassan med stöd av 139 § i denna lag och till staten med stöd av 16 § i lönegarantilagen,
- 5) till arbetslöshetskassan med stöd av 141 § och till Folkpensionsanstalten med stöd av 141 eller 142 §,
- 6) till pensionsanstalten med stöd av 140 §,
- 7) till Folkpensionsanstalten med stöd av 143 § 3 mom.,
- 8) till kommunen med stöd av 143 §,
- 9) till Folkpensionsanstalten med stöd av 28 § i lagen om studiestöd,
- 10) till en utökningsmyndighet med stöd av 4 kap. 2 § i utökningsbalken (705/2007).

RP 181/2020 rd

153 §

Överföring av ett ersättningsärende till Olycksfallsförsäkringscentralen till följd av dröjsmål hos försäkringsbolaget

Om försäkringsbolaget inte har inlett utredningen av ett ersättningsärende inom den tid som anges i 119 § meddelat ett beslut inom den tid som anges i 127 § eller betalat den ersättning som grundar sig på beslutet på det sätt som anges i 135 §, kan den skadade eller hans eller hennes förmånstagaren ansöka hos Olycksfallsförsäkringscentralen om att handläggningen av ersättningsärendet ska överföras till centralen.

Denna lag träder i kraft den _____
20 . _____

3.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 9 § i lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991), sådan den lyder i lag 882/2015, ett nytt 4 mom. som följer:

9 §

Om en lantbruksföretagare beviljats ersättning enligt denna lag och det senare framgår att han eller hon också har beviljats sådan ersättning som avses i 4 §, kan Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt utan undanröjande av beslutet eller partens samtycke ompröva sitt beslut och avgöra ärendet på nytt.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 15 oktober 2020

Statsminister

Sanna Marin

Social- och hälsovårdsminister Aino-Kaisa Pekonen

1.

Lag

om ändring av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) 12 § 1 mom. 4 punkten, 60 § 2 mom., 61 § 3 mom., 64 § 1 mom., 97 §, 98 § 1 mom., 117 § 2 mom. samt 143 och 144 §, av dem 97 § och 98 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1274/2016, samt *fogas* till lagen en ny 97 a § och till 126 § ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

12 §

Ersättningsskyldighet och försäkring

Ersättning för ett skadefall förutsätter att skadefallet har drabbat

4) en person som avses i 1 eller 2 punkten och som blir arbetsförmögen så att han eller hon har rätt till invalidpension enligt lagen om pension för lantbruksföretagare och som med anledning av sin arbetsförmåga inte längre är försäkringsskyldig, om skadefallet inträffade innan det gått 30 dagar från det att han eller hon fick del av pensionsanstaltens eller besvärinstansens beslut om beviljandet av pension; om det inte visas något annat, anses personen ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som han eller hon har uppgett.

Föreslagen lydelse

12 §

Ersättningsskyldighet och försäkring

Ersättning för ett skadefall förutsätter att skadefallet har drabbat

4) en person som avses i 1 eller 2 punkten och som blir arbetsförmögen så att han eller hon har rätt till full invalidpension som beviljats tills vidare, rehabiliteringsstöd som beviljats på grundval av full eller partiell arbetsförmåga och delinvalidpension som beviljats tills vidare på grundval av partiell arbetsförmåga enligt de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare och skadefallet inträffade innan det gått 30 dagar från det att han eller hon fick del av pensionsanstaltens eller besvärinstansens beslut om beviljandet av pension; om det inte visas något annat, anses personen ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som han eller hon har uppgett.

Gällande lydelse

60 §

Hinder för en studerande att studera på heltid

Bortfall av arbetsinkomst under studietiden ersätts inte särskilt, om dagpenning eller olycksfallspension betalas med stöd av 1 mom.

61 §

Lantbruksföretagares och stipendiaters årsarbetsinkomst

Lantbruksföretagares eller stipendiaters årsarbetsinkomst enligt 12 § 1 mom. 3 eller 4 punkten bestäms enligt lagen om pension för lantbruksföretagare med iakttagande av grunderna för fastställande eller justering av arbetsinkomsten.

64 §

Årsarbetsinkomst vid yrkesinriktade studier på heltid

I årsarbetsinkomsten för en skadad i yrkesinriktade studier på heltid som avses i 76 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beaktas förutom årsarbetsinkomsten enligt 61 § i denna lag den årsarbetsinkomst som bestämts enligt nämnda lagrum i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

Föreslagen lydelse

60 §

Hinder för en studerande att studera på heltid

Bortfall av arbetsinkomst under studietiden ersätts inte separat för annat arbete än sådant som försäkrats enligt denna lag, om dagpenning eller olycksfallspension betalas med stöd av 1 mom.

61 §

Lantbruksföretagares och stipendiaters årsarbetsinkomst

Årsarbetsinkomsten för en lantbruksföretagare eller stipendiat som avses i 12 § 1 mom. 3 punkten eller bestäms enligt lagen om pension för lantbruksföretagare med iakttagande av grunderna för fastställande eller justering av arbetsinkomsten. När årsarbetsinkomsten bestäms för en lantbruksföretagare eller stipendiat som avses 4 punkten i det momentet beaktas inte invalidpension som beviljas genom ett beslut som avses i den punkten och inte heller sådana retroaktiva ändringar i den skadades försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare eller försäkring enligt 63 § 3 mom. som görs till följd av en sådan invalidpension.

64 §

Årsarbetsinkomst vid yrkesinriktade studier på heltid

I årsarbetsinkomsten för en skadad i yrkesinriktade studier på heltid som avses i 76 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar beaktas förutom årsarbetsinkomsten enligt 61 § i denna lag den årsarbetsinkomst som bestämts enligt nämnda bestämmelse i lagen om olycksfall i arbetet och

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

om yrkessjukdomar när 28 dagar förflutit från skadedagen.

97 §

Betalning av ersättningen till någon annan än den skadade

Vid betalningen av en ersättning ska iakttas vad som

1) i 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning som ska betalas till arbetsgivaren och sjukkassan,

2) i 140 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om retroaktiv ersättning som ska betalas till pensionsanstalten,

3) i 141 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om retroaktiv ersättning som ska betalas till arbetslöshetskassan och Folkpensionsanstalten för tiden med arbetslöshetsförmån,

4) i 142 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om annan retroaktiv ersättning som ska betalas till Folkpensionsanstalten,

5) i 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning som ska betalas till kommunen, Folkpensionsanstalten eller ett organ enligt socialvårdslagen (710/1982).

97 §

Betalning av ersättningen till någon annan än den skadade

Vid betalningen av en ersättning ska iakttas vad som

1) i 140 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om retroaktiv ersättning som ska betalas till pensionsanstalten,

2) i 141 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om retroaktiv ersättning som ska betalas till arbetslöshetskassan och Folkpensionsanstalten för tiden med arbetslöshetsförmån,

3) i 142 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om annan retroaktiv ersättning som ska betalas till Folkpensionsanstalten,

4) i 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om ersättning som ska betalas till kommunen, Folkpensionsanstalten eller ett organ enligt socialvårdslagen (710/1982).

Om den skadade har fått ersättning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) på grundval av samma arbetsoförmåga och för samma tid som han eller hon retroaktivt beviljats ersättning för inkomstbortfall enligt denna lag på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdom, ska ersättningen för inkomstbortfall enligt denna lag betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt till den del ersättningen motsvarar det för samma tid betalade ersättningsbeloppet enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

97 a §

Ersättning som betalas till arbetsgivaren och sjukkassan

Om försäkringsanstalten har beviljat den skadade ersättning för inkomstbortfall och en eller flera arbetsgivare för samma tid har betalat honom eller henne lön med stöd av lag eller avtal, ska den ersättning för inkomstbortfall som bestäms enligt 50 § 1 mom. för arbete i anställningsförhållande under 28 dagar räknat från skadedagen betalas till varje arbetsgivare som betalat lön till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Efter den tidsperiod som avses i 1 mom. ska ersättningen för inkomstbortfall fördelas mellan en eller flera arbetsgivare som för samma tid har betalat lön med stöd av lag eller avtal och den skadade i proportion till de betalda lönerna samt den årsarbetsinkomst som är försäkrad i enlighet med denna lag och årsarbetsinkomsten för den försäkring som avses i 63 § 3 mom. För fördelningen omvandlas den betalda lönen och de ovan avsedda årsarbetsinkomsterna till inkomst per dag så att en månad anses ha 30 dagar och fördelningen görs enligt läget den första dagen av den period av arbetsförmåga som är under handläggning. Till en arbetsgivare betalas ersättningen dock alltid till högst det belopp som har betalats i lön för samma tid.

Om den ersättning som avses i 2 mom. betalas på grundval av partiell arbetsförmåga ska vid fördelningen av ersättningen hänsyn tas till den skadades enligt denna lag bedömda nedsättning i arbetsförmågan i fråga om varje arbete.

Om den skadade vid den tidpunkt för betalning som avses i 2 mom. inte längre har en gällande försäkring i enlighet med 5 eller 117 § eller en försäkring som avses i 63 § 3 mom., iaktas istället för 2 och 3 mom. vad som föreskrivs i 139 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

En arbetsgivare som har betalat lön till den skadade på grundval av läroavtalsutbildning enligt 70 § i lagen om yrkesutbildning (531/2017) som har ersatts i form av rehabilitering enligt denna lag, har rätt att högst till

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

beloppet för lönen få den ersättning för inkomstbortfall som den skadade har beviljats för samma tid. Då tillämpas vad som föreskrivs i 1–4 mom.

Vad som i 1–4 mom. föreskrivs om arbetsgivare ska också tillämpas på en sjukkassa som avses i lagen om försäkringskassor (1164/1992) när den betalar ut en förmån som motsvarar den lön som avses i 1 mom.

Om en arbetsgivare på grundval av lagstadgad eller avtalsbaserad skyldighet har betalat sjukvårdskostnader för arbetstagaren, ska den ersättning för dessa sjukvårdskostnader som följer av denna lag betalas till arbetsgivaren.

98 §

98 §

Ersättningarnas inbördes företrädesordning

Ersättningarnas inbördes företrädesordning

Om en ersättning som med stöd av denna lag eller någon annan lag ska betalas till någon annan än den som beviljats ersättning med stöd av denna lag och om två eller flera myndigheter, kommuner, inrättningar, organ eller andra aktörer har rätt till ersättningen, betalas ersättningen i följande ordning:

1) till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt som obetalda försäkringspremier i enlighet med 112 § 1 mom. 1 punkten,

2) till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ersättning som den betalat ut grundlöst i enlighet med 145 §,

3) till Folkpensionsanstalten i enlighet med 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) och 22 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),

4) till arbetsgivaren och sjukkassan i enlighet med 139 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till staten i enlighet med 16 § i lönegarantilagen (866/1998),

5) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som obetalda försäkringsavgifter i enlighet med 112 § 1 mom. 2 och 3 punkten,

6) till arbetslöshetskassan i enlighet med 141 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar och till Folkpensionsanstalten i enlighet med 141 eller 142 § i den lagen,

Om en ersättning som med stöd av denna lag eller någon annan lag ska betalas till någon annan än den som beviljats ersättningen med stöd av denna lag och om två eller flera myndigheter, kommuner, inrättningar, organ eller andra aktörer har rätt till ersättningen, betalas ersättningen i följande ordning:

1) till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt som obetalda försäkringspremier i enlighet med 112 § 1 mom. 1 punkten,

2) till lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt ersättning som den betalat ut grundlöst i enlighet med 145 §,

3) till Folkpensionsanstalten i enlighet med 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) och 22 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),

4) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt i enlighet med 97 § 2 mom.,

5) till arbetsgivaren och sjukkassan med stöd av 97 a § i denna lag och till staten med stöd av 16 § i lönegarantilagen (866/1998),

6) till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt som obetalda försäkringsavgifter i enlighet med 112 § 1 mom. 2 och 3 punkten,

7) till arbetslöshetskassan i enlighet med 141 § i lagen om olycksfall i arbetet och om

Gällande lydelse

7) till pensionsanstalten i enlighet med 140 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

8) till Folkpensionsanstalten i enlighet med 143 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

9) till kommunen i enlighet med 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

10) till Folkpensionsanstalten i enlighet med 28 § i lagen om studiestöd (65/1994),

11) till en utsokningsmyndighet i enlighet med 4 kap. 2 § i utsokningsbalken (705/2007).

Föreslagen lydelse

yrkessjukdomar och till Folkpensionsanstalten i enlighet med 141 eller 142 § i den lagen,

8) till pensionsanstalten i enlighet med 140 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

9) till Folkpensionsanstalten med stöd av 143 § 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

10) till kommunen i enlighet med 143 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,

11) till Folkpensionsanstalten i enlighet med 28 § i lagen om studiestöd (65/1994),

12) till en utsokningsmyndighet i enlighet med 4 kap. 2 § i utsokningsbalken (705/2007).

117 §

Årsarbetsinkomst för frivillig försäkring för arbetstiden

Bestämmelserna i 61 och i 63–66 § tillämpas inte på årsarbetsinkomsten för den frivilliga försäkringen för arbetstiden. Årsarbetsinkomsten justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

117 §

Årsarbetsinkomst för frivillig försäkring för arbetstiden

Bestämmelserna i 61 och i 63–66 § tillämpas inte på årsarbetsinkomsten för den frivilliga försäkringen för arbetstiden. Årsarbetsinkomsten justeras årligen med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. *På ersättning för inkomstbortfall som betalas med stöd av frivillig försäkring för arbetstiden tillämpas inte vad som föreskrivs i 97 a §.*

126 §

Årsarbetsinkomst för en försäkring för fritiden

På ersättning för inkomstbortfall som betalas med stöd av en försäkring för fritiden tillämpas inte vad som föreskrivs i 97 a §.

RP 181/2020 rd

Gällande lydelse

143 §

Omprövning av ett lagakraftvunnet beslut

På omprövning av ett lagakraftvunnet beslut av *lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt* iakttas det som föreskrivs i 245 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

144 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

På undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut som *lantbruksföretagarnas olycksfallsförsäkringsanstalt* meddelat med stöd av denna lag iakttas det som i 246 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut.

Föreslagen lydelse

143 §

Omprövning av ett lagakraftvunnet beslut

På omprövning av ett lagakraftvunnet beslut iakttas det som föreskrivs i 245 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

144 §

Undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut

I fråga om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut som meddelats med stöd av denna lag iakttas det som i 246 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut.

_____ Denna lag träder i kraft den 20

Bestämmelserna i 143 och 144 § i denna lag tillämpas även på skadefall som inträffat före ikraftträdandet av lagen.

2.

Lag

om ändring av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 145 och 153 §, av
dem 145 § sådan den lyder i lag 1273/2016, samt
fogas till lagen en ny 142 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

142 a §

Retroaktiv ersättning som betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt

Om den skadade har fått ersättning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991) på grund av samma arbetsoförmåga och för samma tid som han eller hon retroaktivt beviljats ersättning för inkomstbortfall enligt denna lag på grund av olycksfall i arbetet och yrkessjukdom och ersättningen också beaktar inkomstbortfall i lantbruksföretagarverksamhet eller stipendiatarbete, ska ersättningen för inkomstbortfall enligt denna lag på yrkande av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt betalas till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt till den del ersättningen motsvarar det för samma tid betalade ersättningsbeloppet enligt den lagen.

145 §

145 §

Ersättningarnas inbördes företrädesordning

Ersättningarnas inbördes företrädesordning

Om en ersättning som med stöd av denna lag eller någon annan lag ska betalas till någon annan än den som beviljats ersättning med stöd

Om en ersättning som med stöd av denna lag eller någon annan lag ska betalas till någon annan än den som beviljats ersättningen med

Gällande lydelse

av denna lag och om två eller flera myndigheter, kommuner, inrättningar, organ eller andra aktörer har rätt till ersättningen, betalas ersättningen i följande ordning:

1) till försäkringsanstalten i form av återkrav enligt 247 § av ersättning som den betalat ut grundlöst,

2) till Folkpensionsanstalten med stöd av 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen och 22 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner,

3) till arbetsgivaren och sjukkassan med stöd av 139 § i denna lag och till staten med stöd av 16 § i lönegarantilagen,

4) till arbetslöshetskassan med stöd av 141 § och till Folkpensionsanstalten med stöd av 141 eller 142 §,

5) till pensionsanstalten med stöd av 140 §,

6) till Folkpensionsanstalten med stöd av 143 § 3 mom.,

7) till kommunen med stöd av 143 §,

8) till Folkpensionsanstalten med stöd av 28 § i lagen om studiestöd,

9) till en utsökningsmyndighet med stöd av 4 kap. 2 § i utsökningsbalken (705/2007).

Föreslagen lydelse

stöd av denna lag och om två eller flera myndigheter, kommuner, inrättningar, organ eller andra aktörer har rätt till ersättningen, betalas ersättningen i följande ordning:

1) till försäkringsanstalten i form av återkrav enligt 247 § av ersättning som den betalat ut grundlöst,

2) till Folkpensionsanstalten med stöd av 12 kap. 2 § i sjukförsäkringslagen och 22 § i lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner,

3) till *Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt med stöd av 142 §,*

4) till arbetsgivaren och sjukkassan med stöd av 139 § i denna lag och till staten med stöd av 16 § i lönegarantilagen,

5) till arbetslöshetskassan med stöd av 141 § och till Folkpensionsanstalten med stöd av 141 eller 142 §,

6) till pensionsanstalten med stöd av 140 §,

7) till Folkpensionsanstalten med stöd av 143 § 3 mom.,

8) till kommunen med stöd av 143 §,

9) till Folkpensionsanstalten med stöd av 28 § i lagen om studiestöd,

10) till en utsökningsmyndighet med stöd av 4 kap. 2 § i utsökningsbalken (705/2007).

153 §

Överföring av ett ersättningsärende till Olycksfallsförsäkringscentralen till följd av dröjsmål hos försäkringsbolaget

Om försäkringsbolaget inte har inlett utredningen av ett ersättningsärende inom den tid som anges i 119 § eller meddelat ett beslut inom den tid som anges i 127 §, kan den skadade eller förmånstagaren ansöka hos Olycksfallsförsäkringscentralen om att handläggningen av ersättningsärendet ska överföras till centralen.

153 §

Överföring av ett ersättningsärende till Olycksfallsförsäkringscentralen till följd av dröjsmål hos försäkringsbolaget

Om försäkringsbolaget inte har inlett utredningen av ett ersättningsärende inom den tid som anges i 119 § meddelat ett beslut inom den tid som anges i 127 § *eller betalat den ersättning som grundar sig på beslutet på det sätt som anges i 135 §*, kan den skadade eller hans eller hennes förmånstagaren ansöka hos Olycksfallsförsäkringscentralen om att handläggningen av ersättningsärendet ska överföras till centralen.

RP 181/2020 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .